

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 3. po południu z wyjątkiem świąt i niedziel.
Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 ct., pocztą 7 ct.
Biuro Redakcyi i Administracyi Ul. Czarneckiego 18.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł.; kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 35 ct.
W miejscu rocznie 12 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł.
Przewodnik naukowy i literacki, dodatek miesięczny do *Gazety Lwowskiej*, otrzymują cało i półroczni abonenci bezpłatnie, ówiorocznym zaś i miesięczni za dopłatą, pierwsi 75 ct. drudzy 30 ct. — Przewodnik prenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inseraty obliczają się po 7 ct. kilkorazowe po 6 ct. od miejsca jednego wiersza.

Listy należy frankować. Reklamacye otwarte wolne są od opłaty pocztowej.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Ogłoszenie.

Według odezwy c. k. Namiestnictwa Morawskiego z dnia 9. Grudnia 1874 l. 27056 odłożonem zostało na rok 1875 rozpoczęcie czwartego jarmarku w Starem Bernie z dnia 5. na 6. lipca, zaś rozpoczęcie szóstego jarmarku w Starem Bernie z dnia 11. na 25. października 1875.

Co się niniejszem do publicznej podaje wiadomości.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 21. grudnia 1874.

Obwieszczenie.

Doszło do wiadomości wysokiego Ministerstwa handlu, że w różnych krajach koronnych wyrabiają buty w skutek zamówień, naczynia szklane do picia, które według ich kształtu i mnogości przeznaczone są oczywiście do użycia jako naczynia szynkowe do sprzedawania napojów. Naczynia te nie odpowiadają jednak wymaganiom rozporządzenia Ministerstwa handlu z dnia 20. października 1873 (Dz. p. p. L. 159 z r. 1873) są bowiem ściśle zastosowane do miary litrów, a nie są obliczone na potrzebną nadwyżkę miary.

Ponieważ zachodzi obawa, że te naczynia w znacznej ilości wejdą w handel, pomimo, że przy późniejszych targowo-politycznych rewizjach szynków musiałyby być zabierane, przeto dla ochronienia nabywających te naczynia od nieuniknionych strat, zwraca się uwagę szynkarzy i przemysłowców na treść powyższego rozporządzenia i ostrzega się ich przed kupowaniem naczyni nieodpowiadających temu rozporządzeniu.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, dnia 28. grudnia 1874.

C. k. krajowa Rada szkolna zamianowała nauczyciela rzeczywistego w Kaszowie Feliksa Górskiego rzeczywistym nauczycielem szkoły etatowej w Pogórskiej woli z roczną płacą trzystu (300) zł. w. a.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Lwów, dnia 12. stycznia.

W Krainie tegoroczna sessja sejmowa będzie zupełnie niepodobną do poprzednich. Dotychczasowa mniejszość wiernokonstytucyjna stanie się większością. Słownicy znajdują się w mniejszości. Ta nagła zmiana jest skutkiem dokonanego przed dwoma dniami wyboru nowej izby handlowej w Lublanie, która wysłała do sejmu dwóch posłów. Przed dwoma laty, przed zaprowadzeniem wyborów bezpośrednich wypadek taki miałby nierównie większe znaczenie polityczne, bo byłby także stanowczo wpływ na skład delegacyi krańskich w Radzie państwa. Ale i dzisiaj stronnictwo wiernokonstytucyjne ma całkiem słuszny powód do tryumfu i radości, bo większość jednego głosu pozwoli mu w najgorszym razie powstrzymać anti-liberalny kierunek czynności sejmowych. Jest jeszcze drugi powód zadowolenia. Właśnie teraz opozycja różnych krajów koronnych robiła przygotowania do pewnej manifestacyi. Nikt nie wiedział dokładnie, na co się zanoszą, ale to pewna, że wobec deklaracyi i pokrewnych żywiołów opozycyjnych w obecnej agitacyi nierównie żywsza niż zazwyczaj. Grom, który spadł nagle na opozycję słoweńską, pewnie nie poprze tego ruchu. Ale zwycięstwo stronnictwa wiernokonstytucyjnego w Lublanie ma także jedną stronę ujemną. Pod wpływem doznanej klęski łatwo stać się może, że walka pomiędzy frakcją staro-słoweńską a liberalną frakcją młodo-słoweńską zostanie albo zaniechana albo przynajmniej odroczone. Taki skutek zwycięstwa mógłby zepsuć tryumf, bo większość opozycyjna po-

zbawiona zgody i solidarności nie była może tak niebezpieczną dla sprawy wiernokonstytucyjnej jak mniejszość jednolita w swoich celach politycznych i całem postępowaniu.

Jeden z dzienników węgierskich, sprzyjających bezwarunkowo dzisiejszemu rządowi, odzywa się do sejmu z propozycją, ażeby budżet na rok 1875 i ustawy podatkowe uchwalone zostały *en bloc*. Zdanie to poparte jest bardzo wymownymi uwagami. Bez odświeżenia źródeł dochodu państwowego t. j. bez zreformowania ustaw podatkowych dalsze gospodarstwo jest wprost niemożliwe, a skarbowi zagraża niewypłacalność. Jeżeli zaś ustawy podatkowe mają być przedmiotem rozpraw, to los ich będzie w najwyższym stopniu zagrożony. Wielomowność posłów węgierskich jest znaną a zwłaszcza opozycja posiada już znakomitą rutynę w zabijaniu niemiłych dla siebie spraw rozróżnieniami mowami. Budżet zaś i ustawy podatki owe nastrają daleko więcej sposobności do rozróżnień mow, niżeli każdy inny przedmiot, więc tylko załatwienie *en bloc* może zażegnać niebezpieczeństwo. Dziennik ów radzi rządowi, ażeby wystąpił w sejmie z takimi żądaniami i uważał je za kwestję gabinetową. Jeżeli gabinet posiada zaufanie parlamentu, tak opiewa końcowy argument, to posłowie mogą polegać na jego projektach i dla dobra sprawy rzec się ewentualnych poprawek. Jeżeli zaś zaufanie to jest już zachwiane, to należy jak najprędzej wyjaśnić położenie, bo łatwiej dziś usunąć kryzys gabinetowy, aniżeli w chwili katastrofy skarbowej. Artykuł ten streściłszy obszerniej, bo może on stać się powodem ważnych wypadków politycznych. Już przed miesiącem odzywały się w Węgrzech głosy za przyspieszeniem wrzeczko nieuniknionego przesilenia, ale wtedy w kołach parlamentarnych i w ogóle w całym świecie politycznym potępiono stanowczo tę niewczesną prowokację. Dziś rada taka ma nierównie więcej warunków powodzenia, bo noworoczna mowa K. Giszty, za-

ostrzyła kolizję pomiędzy stronnictwami i zakrawa na prawdziwy manifest wojenny. P. Lloyd, organ znany z swojego szczerego przywiązania do Deakistów i zostający pod redakcją jednego z wybitniejszych członków tej frakcyi, wznowił już dość wyraźnie swój projekt przyspieszenia kryzysu gabinetowego i powetował sobie naganę, jaką pierwotnie za tę myśl otrzymał z różnych stron. Wobec takiego stanu rzeczy trzeba się przygotować na niespodzianki polityczne i nie dziwilibyśmy się wcale, gdyby pierwszym owocem tegorocznego peryodu sessyi sejmowej był stanowczy wybuch przesilenia gabinetowego.

W parlamencie niemieckim frakcja postępową wystąpiła z wnioskiem objaśniającym § 31. konstytucyi, który od czasu uwięzienia deputowanego Majunke okazał się niedostatecznym w dotychczasowym brzmieniu. Sama interpelacya ma tu podrzędne znaczenie, a wniosek wspomniany zasługuje na uwagę, że wznowia sprawę, która wywołała już raz przesilenie, i omal nie stała się powodem dymissyi księcia Bismarcka. Dzienniki posadzone o bliski stosunek z rządem ostrzegały parlament, ażeby nie dotykał tej drażliwej sprawy, bo może narazić się na rozwiązanie. Nie dziwimy się, że frakcja postępową lekceważyła tę przestrożę. Po wzroście sił stronnictwa ultramontańskiego w poprzednich wyborach rozwiązanie parlamentu mogłoby być środkiem nie tylko niepewnym, ale wprost niebezpiecznym. Dopóki stronnictwo narodowo-liberalne nie podniesie się z dzisiejszego rozstroju, dopóki nie ureguluje swoich stosunków z kanclerzem, dotąd wynik wyborów byłby niepewny, a rozwiązanie parlamentu uważane być musi za środek ostateczny, dający się usprawiedliwić chyba w wypadku trudnych do usunięcia zatargów. Dzisiaj zatem rozwiązanie parlamentu jest zupełnie nieprawdopodobnem, a groźba nawet nie jest zdolną do wywarcia silniejszego nacisku. Zresztą można powątpiewać, czy ks. Bismarck jest ciągle tak drażliwy w sprawie owego paragrafu konstytucyi nie-

6)

HOSPODARSKA GŁOWA

Opowiadanie JM. Pana Wita Narwoya
Rtmistrza gwardyi konnej koronnej.

Anno Domini 1777.

(Ciąg dalszy.)

Przy kielichu, w wesołej kompanji Hulewicz najweselszym był towarzyszem, jakby worek śmiechu ze sobą nosił; trząsł koncepta, żarty i figle z rękawa. Wierszyki jego po dworach biegały w odpisach, a szlachcic do *siwa rerum* je z wielką skrzętnością zaciągał, jak gdyby to były *memorabilia* najprzejdniejszych. A były to *jovialitates* Hulewicza sprasne i tłuste, uczciwych uszu niegodne, a może też i z tej właśnie racji miał i reputację i wzięcie u panów braci i po dworach magnackich.

Kiedy zakordonowano niektóre prowincje polskie, Hulewicz w Galicyi został, a że sprawnie władał językiem niemieckim, a rząd cesarski takich rad szukał, coby i język jego i kraj zarówno znali, tedy dystryktowym komisarzem został, a właśnie gdzieś około tego czasu, kiedym do Lwowa w owym ordynansie przyjechał, na *krajsdyrektora* awansowałem. Nie tyle go zaś powaga tego urzędu między dobre kompanie wiodła, bo nie była to szarża tak przednia i między subalterny się liczyła — co ona wesołość i te wszystkie *facetiosy* jego. Niemi się wszędy wkręcił, kędy go nieproszono, tam wyrósł; i nie tylko wyrósł ale jak chwast i rozrósł się szeroko, bo tak to już po staremu u ludzi, że śmiech gość wdzięczny, a wesołości otwarte progi, jako iż nie kupię jej za holenderskie dukaty i jako iż nie chadza zawsze razem z blawatem i z złotogłowiem. Taką tedy drogą Hu-

lewicz i do wysokich klamek trafiał, nawet między dostojników cesarskich się dostawając. Niewiem już, jaki tam z niego był *krajsdyrektor*, ale lubili go Niemcy, boki z żartów i dowcipu jego zrywając, jak tego przy tym obiedzie do syta napatrzeć się mogłem.

— Masz tu Waćpan znajomych w kompanii? — pyta mnie Hulewicz, wyściskawszy mnie i wycalawawszy w oba policzki.

— Niemam nikogo, bo wszystkich tu z wyjątkiem samego gospodarza, JM. Pana generała Seegera, po raz pierwszy widzę.

— Tedy siadaj Waćpan obok mnie przy stole; będę Mu dotrzymywał kompanji i z gośćmi bliżej poznamię — a Waćpan za to opowiesz mi, co tam w Warszawie słychać.

Przyjąłem propozycję i siedliśmy obok siebie a Hulewicz zupełnie zmiotłszy, wino dobre łyknąwszy, rzecze do mnie:

— Teraz Waćpanu będę prezentował gości; zda ci się to może, bo kiedy wrócisz wypytwać się będą, co tam w Galicyi słychać.

— Powiedz mi Waćpan, jeśli łaska, co zacz są ci dwaj oficerowie, widocznie z obersztapu, co tam u lewego dyskurs wiodą teraz?

— Ach, ci tam; znam ja ich dobrze! — zawołał Hulewicz — szwadron ich regimentu stał w moim dystrykcie, dojeździł mi, mało mnie graf Pergen z urzędu przez nich nie napędził! To jest regiment Serbelloni; posłuchaj Waćpan tylko:

Pułk Serbelloni
Ma pięćset koni
Z sztaboficery
Pięćset i cztery...

— A tam obok nich, ten trzeci — rzecze dalej wartogłów śmiejąc się do syta z własnego konceptu — to z pułku Botta:

Pułk Botta
Piechota
Węgierska...

— *Herr Kreisdirector* — przerwał w tej chwili Hulewiczowi p. generał Seeger, tak że nie mógł już dokończyć epigramatu — mawiał mi Waćpan, że jesteś tak doskonałym znawcą pogody jak brzuchomowca. Właśnie mówimy tu o podróży gubernatora grafa Auersperga Excellencyi do Czerniejowic, kombinując, kiedy wrócić może, a taka rachuba od pogody zależy. Mówże Waćpan, będzie i nadal pogoda?..

— Mości generale — rzecze w lot na to Hulewicz — jeżeli powrót gubernatora Excellencyi od pogody zależy, to go się nie doczekamy, albowiem graf Auersperg pojechał do Czerniejowic, a pogoda została we Lwowie...

— Jakże to Waćpan rozumiesz? — pyta generał.

— To całkiem jasna rzecz jest — mówi Hulewicz kłaniając się komuś na przeciwnej stronie stołu z głębokim respektem — wszakże mamy ten honor, że siedzi między nami p. Hofrath i dyrektor salin wielickich *Heitter von Schönwetter*... Chyba tedy p. Hofrath wyjedzie naprzeciw Excellencyi...

— Poczęła się cała kompania śmiać z tego konceptu, a p. Heitter także, Hulewicz zaś przechylając się do mnie, mówi:

— Waćpan myśli może, że kiedy mamy p. Heitera von Schönwetter, to nam tu w Galicyi bardzo pogodno. Owo słysz Waćpan, abyś tego nie myślał, że nam tu także i kwaśno bywa, bo ten w ryżę peruce, co koło Hofratha siedzi, to jest pan Oberwaldbereiter *Quaas**; ale zawsze w Panu Bogu nadzieja, bo sąsiad Quaasa to jest krajskapitan v. *Herrgott*; więc też mało

trosk mamy, bo owo widzisz tam Waćpan p. krajskapitana *Kleinsorger*; co znowu nie szkodzi, że i goło u nas, kiedy tam znowu usiadł *Nagy*, choć także krajskapitan, a tam owo p. krajshauptmann *Zabierz*, na samym zaś końcu stoła p. krajshauptman *Berzewy* czy co znaczy z kiepską po węgiersku bierz więcej...

Tak mi podczas całego obiadu tego Hulewicz fraszki do ucha trząsł, paszkwile i złośliwości na wszystkich obecnych i nieobecnych opowiadając, choć w niej jednej rzeczy wiedział, że niegodziwie zmyśla, ale taki już język miał, a kiedy mu koncept do wciwny się nawinał, i bratu rodzonemu paragonu byłby nie dał.

— Mości Hulewicz, z Waćpana nie Benedykt, ale Maledykt wierutny — rzekł ma w końcu — zmień Waćpan imię, do twarzy ci to lepiej będzie.

Po obiedzie, kiedy już wstano od stołu, poszedł Hulewicz do osobnego pokoju oficerów z sobą zabrawszy, i już dopiero żarty przeróżne stroić, sztuką brzuchomowczą się popisując, bo w tem kuglarz był przedni, dowcipy tłuste produkować, rozmaite zwierzęta udawać, dyalogi imitować, to owo jak organista upił się i *Veni Creator* śpiewa a miechy od organu przy tem okrutnie sapia, to znowu jako dwie baby warszawskie o elekcyi króla z sobą się swarzą, i Bóg wie jeszcze jakowe figle i bombansy robić, których już nie pomnę nawet — to aż się oficerowie wszyscy nie wyłączając i szarż wyższych kładli od śmiechu. I mnie to zrazu bawiło, ale kiedy niepocziwy język i świętych rzeczy nie uszanował, kiedy sprośnię i z religiji i z obyczajności i z Polaków natrząsać się począł, a samego siebie też na śmiech i poniżenie wystawiał, tedy mi już tego nazbyt było i kompanię opuściłem.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

*) Wszystkie te nazwiska są autentyczne.

mieckiej. Zapadały nieraz w parlamencie niemieckim uchwały, którym kanclerz stanowczo się opierał — mimo to nie wybuchły żadne groźniejsze zatargi. Przypominamy tylko uchwały o dyetach poselskich, które dotąd pozostały bezskuteczną demonstracją.

Tegoroczny obchód rocznicy imienia Napoleona III nie był dla bonapartystów tak smutny jak poprzednie. Z wspomnieniami łączyła się może i nadzieja, że może niezadługo rocznica ta obchodzona będzie w każdym zakątku Francji jawnie i z okazałością należącą się pamięci zmarłego monarchy. A nie jest to nadzieja tak śmiała, jak zdawało się przed rokiem. Wypadki hiszpańskie tak żywo tkwią jeszcze w pamięci wszystkich, że porównywanie stosunków francuzkich z hiszpańskimi nie przestaje być codziennym materiałem dziennikarstwa francuzkiego i zagranicznego. Słusznie nazwano restaurację Bourbonów w Hiszpanii tryumfem praktycznego monarchizmu nad republiką i monarchizmem legitymistycznym, reprezentowanym przez Don Karlosa. Francja posiada wszystkie te żywioły, ścierają się one tam nieustannie ze sobą, ale ponieważ to starcie nie odbywa się jak w Hiszpanii na polu walki, lecz na widowni parlamentarnej, więc rozwiązanie dramatu musi nastąpić później. Reprezentantem legitymistycznego monarchizmu jest we Francji hr. Chambord a reprezentantem praktycznego monarchizmu syn Napoleona III. Ks. Chambord w skutecznym rzadzie w dzisiejszych czasach stałości zasad i przekonań przestał być groźnym dla innych stronnictw. Hr. Paryża po podróży do Frohsdorf dobrowolnie wystąpił z szeregu pretendentów, więc jak w każdym dobrze choć na kilka sposobów przeprowadzonym rachunku rezultat nie zmienia się, tak i we wszystkich kombinacjach politycznych osnuty na tle francuzkich stosunków, wypływa zawsze jedna i ta sama alternatywa: republika albo cesarstwo. Marszałek Mac-Mahon po ostatnich konferencyach pewnie podziela to zdanie i właśnie z tego wynika jego dzisiejsza chwiejność. Jako żołnierz dbały o wojskowy rozwój Francji i odzyskanie utraconego stanowiska za pomocą oręża, nie może ułatwiać republikanom zwycięstwa, a jako lojalny prezydent republiki nominalnej nie może zrobić zamachu stanu na rzecz zdeponowanej dynastji. Ale niepowstrzymany rozwój wypadków niedługo pozwoli mu prowadzić politykę wyrachowanej chwiejności. Marszałek Mac-Mahon może teraz w każdej chwili odegrać rolę Monka; niezadługo pozostanie mu może już tylko rola Serrany.

Przegląd polityczny.

Austro-Węgry. Najj. Pan sankcyonował uchwaloną przez sejm salzburski ustawę o zmianie szkolnej ustawy z 8. lu tego 1869.

— Najj. Pan mianował morawsko-szląskiego nadprokuratora, dr. Teodora Freya, generalnym adwokatem przy najwyższym trybunale sprawiedliwości jako trybunale kassacyjnym.

— Deputowany do Rady państwa, Brandstetter, zapytał swych wyborców w Pettau, czy ma i nadal wykonywać swój mandat pomimo urzędowych stosunków, jakie zachodzą obecnie pomiędzy nim a ministrem rolnictwa? Wyborcy odpowiedzieli, że pokładają w nim zupełne zaufanie.

— *Pokrok* donosi, że na zgromadzeniu przewodzców staroczeskich w d. 6. b. m. zajmowano się także procesem Offenheima i że w tej mierze porozumiano się z czeskim deputowanym z Morawy, dr. Meznikiem, ażeby on obronę Offenheima, wygłoszoną w sali rozpraw sądu karnego, komentował w sali rozpraw Izby deputowanych; mianowicie polecono Meznikowi ażeby szczegółowo objaśnił sprawę „Chabrusa“ i historję o założeniu czeskiej kolei północnej i kolei Turnau-Kralup.

— Pogrzeb elektora hesskiego, rozpoczął się wczoraj (11. b. m.) popołudniu. — Starszy burmistrz z Kassel, Nebelthau, upraszał w drodze telegraficznej, ażeby mu wolno było brać udział w pogrzebie elektora jako reprezentantowi obywatelstwa Kasselkiego. Na tę prośbę odpowiedziała wdowa, że obecność jego (Nebelthaua) będzie mile widzianą, ale że nie może go uważać

za legalnego reprezentanta obywatelstwa z Kassel. Elektor życzył sobie przedśmiercią, ażeby zwłoki jego przewiezione były na miejsce wiecznego spoczynku na tym samym karawanie, na którym przewieziono zwłoki jego ojca. Niestety życzeniu temu nie mogło się stać zadość, ponieważ władze pruskie sprzedały ten karawan wraz z innymi sprzętami dworskimi; kazano więc nadwornemu fabrykantowi sporządzić karawan podobny. W testamentie nie rozporządził zmarły elektor nic co do urzędników dworskich, odwołał się tylko na prawo domowe, według którego następcę tronu jest obowiązany wszystkich urzędników pozostawić w swej służbie z pełnemi płacami.

— Poniżej ogrodu dworskiego w Budapeszcie w tym roku ma być rozpoczęta budowa pałacu królewskiego, która potrwa trzy lata; wydatek ten pokryty będzie z listy cywilnej, a mianowicie z kwoty 366.000 zł. wyznaczanej co roku na utrzymanie ogrodów i pałaców królewskich na Węgrzech.

— *Naplo* donosi z zastrzeżeniem, że w kołach honwedów krąży pogłoski, iż Najj. Pan uwolnił od służby 30 (inni powiadają że 49) oficerów sztabowych od honwedów. Dymissja tych oficerów ma się wkrótce pojawić w urzędowym dzienniku.

Niemcy. Z powodu złożenia biskupa paderbornskiego z piastowanego przezeń urzędu, piszą do *Germanii*: „Biskup paderbornski jest tedy usunięty. Jest on odtąd już tylko panem Konradem Martinem, ni mniej ni więcej. Trybunał dla spraw kościelnych orzekł to, a każdy, kto choćby chwilę chciał wątpić o tem, jest nieprzyjacielem państwa. Warto się zastanowić nad następstwami tego usunięcia. Ktokolwiek, ma dwoje zdrowych oczu katolickich, widzi całkiem jasno, że wszystko to jedno, czy wysoki trybunał usunął czy nie usunął biskupa. Pan Konrad Martin będzie przeto tak samo jak dotychczas zarządzać swoją diecezyą, a diecezyanie będą nadal uważać go za swego prawowitego biskupa. Nie ulega to żadnej wątpliwości. Cóż jednak w takim razie pocznie władza państwowa? Jeżeli biskup będzie i nadal biermować, udzielać święceń, mianować i przenosić księży — co będzie? Na podstawie ustaw majowych będzie zapewne za każdym razem stawiony przed sąd. Lecz już przy wystosowaniu cytacji okazały się różne trudności. Jak go tytułować? W myśl ustaw państwa nie piastuje on już urzędu duchownego, a ustawy majowe dają się jedynie zastosować do osób, piastujących taki urząd. Prokurator i sąd nie mogą go już traktować jako biskupa, jeżeli nie chcą wyrzadzać poty „trybunałowi dla spraw kościelnych“ — a skoro nie mogą go uważać za biskupa, nie mogą także działać przeciw niemu na podstawie ustaw majowych. Jest to dylemat dość trudny do rozstrzygnięcia. Nie wątpię, że władze rozwiążą go za pomocą śmiałej interpretacji utrzymując, że ustawy majowe nie robią różnicy między biskupami funkcjonującymi a usuniętymi, a gdzie ustawa nie robi różnicy, nie wolno jej robić także sądziemu. Okaze się w ten sposób, że ktoś równocześnie jest i nie jest biskupem. Ależ takimi interpretacjami kopie się grób wszelkiej legalności.“

— Stronnictwo postępowe w parlamencie postawiło 9. b. m. następujący wniosek:

„Pierwszy ustęp art. 3. konstytucji cesarstwa niemieckiego, będzie miał odtąd brzmienie następujące: „Bez upoważnienia parlamentu żaden członek jego nie może być aresztowanym ani pociągniętym do śledztwa podczas trwania sessji, chyba że członek parlamentu schwytany zostanie na gorącym uczynku albo w ciągu dnia następnego.“

Berlin, 8 stycznia 1875 podp. *Hoffmann* i 39 członków parlamentu, między tymi hr. Hoberbek, Richter, Schultze-Delitsch, i v. Saucken Tarputschen.

— Redaktor *Kuryera poz.* p. Teodor Żychliński skazany został 7. b. m. za obrażenie majestatu i ks. Bismarcka na grzywnę 300 mark. ewent. karę jedno miesięcznego więzienia.

— U ks. biskupa Cybichowskiego w Gnieźnie odbyła się 7. b. m. rewizja. Szukano za jakeimiś papierami i zabrano kilka.

— (*O zmarłym elektorze hesskim*) podają dzienniki różne szczegóły, malujące prawdziwy charakter tego księcia. Miał on o godności swojej tak wysokie wyobrażenie, że nawet w drobnostkach zawsze chciał się wyróżniać od wszystkich swoich poddanych. Tak n. p. zastrzegł sobie wyłącznie prawo jeżdżenia sześciokonnym ekwipażem; małżonka jego wolno było używać tylko czterech, księciu młodemu tylko dwóch koni. Kto w Hessji chciał używać sześciokonnego ekwipażu, musiał zaprzęgać konie w jednym szeregu. Cesarza Ludwika Napoleona uważał zawsze tylko za parweniusza, i miał bardzo za złe swojej córce Maryi (zameżnej księż-

nej Hessen-Philippsthal-Brachfeld) że odwiedziła cesarową Eugenję w miejscu kąpielowym Schwalbach. Elektor żył bardzo skromnie, nie palił nigdy tytoniu. Lubił porządek aż do pedanterji i codziennie rano za glądał wszędzie. Bez jego wiedzy nie w zamku stać się nie mogło, w ogrodach swoich znał każde drzewko, każdy kwiatek; kucharzowi zawsze tam wydawał dyspozycje, a chociaż skromny w wymaganiach, nigdy przecież z obiadu nie był zadowolonym.

Czytał bardzo mało, najchętniej jednak dzieła o historii pruskiej, a oprócz tego pisma i broszury, zakazane w jego kraju mianowicie *Kladderadatsch* berliński i wszystkie pamflety przeciw swoim rządóm i ministrom. Lubił wojsko, polowanie i teatr.

Na polowaniu przewyższał wszystkich wytrwałością w znoszeniu trudów i zrzecznością. Nawet w dokuczliwe zimna pojawiał się bez płaszcza i zmuszał tym sposobem swych towarzyszy, aby czynili podobnie. Dopiero przy 15 stopniach mrozu wolno było oficerom i strażom ubierać się w płaszcze.

W teatrze bywał co wieczór. W sobie mówienia naśladował swego wuja króla Fryderyka Wilhelma III pruskiego, lubując się w aforyzmach.

Śmierć tego księcia pociągnie za sobą ważne polityczne następstwa. Wydał on 24. września 1868 memoriał, w którym obstarczył przy swych prawach, i napisał równocześnie do pruskiego ministerstwa spraw zagranicznych, że nie traci nadziei restauracji. W skutek tego sejm uchwalił sekwestrację jego majątku prywatnego, którego używanie dwa lata przedtem ugodą szczecińską zostało mu przyznane. Od tego czasu dochody z majątku wpływały do osławionego *Reptilienföndu* pruskiego, chociaż pewna część ich używana była na publiczne budowy w Hessji. Ustawa o sekwestracji mówi, że zniesienie jej wobec nabywców i cessionaryuszów nastąpić może na mocy rozporządzenia królewskiego, w innych wypadkach zaś tylko w drodze ustawy. Ze spadkobiercami elektora porozumie się rząd pruski z łatwością.

Francja. (*Zgromadzenie narodowe.*) Przebieg posiedzenia Izby wersalskiej z d. 6. b. m., które spowodowało obecne przesilenie gabinetowe, był następujący: Prezydent komisji konstytucyjnej, dep. Batbie postawił wniosek, żądający pierwszeństwa dla projektu ustawy o utworzeniu senatu, jak również, ażeby projekt ten przyszedł bezwzględnie pod obrady Zgromadzenia narodowego. Tuż za nim prezydent komisji wojskowej deputowany Kerdrel podał do wiadomości Izby, że projekt ustawy o utworzeniu kadrów wojskowych jest już wypracowany, i żądał, ażeby Zgromadzenie narodowe przystąpiło d. 12. b. m. t. j. dziś do obrad nad tym projektem. Następnie zabrakł głos dep. Laboulaye, jeden z przywódców lewego centrum; żądał on, ażeby Zgromadzenie narodowe przyznało pierwszeństwo obrad projektowi o przeniesieniu władzy, i ażeby przy obradach nad kwestją pierwszeństwa miało na względzie jedynie odpowiedzialność ministrów i nie wciągało do obrad nad tą sprawą osoby zwierzchnika państwa. Mowca podniósł konieczność uchwalenia ustawy o przeniesieniu władzy przed projektem ustawy o utworzeniu senatu, twierdząc że takie postępowanie jest uczciwsiem i otwartsem. Należy rządzić krajem polityką otwartości a nie polityką wybiegów i sztuczek parlamentarnych. Kraj sprzykrzył sobie stan prowizoryczny i domaga się utworzenia stałego i pewnego rządu. Republika jest formą rządu jakiego kraj się domaga. Na tem stanowisku powinni dziś stanąć wszyscy prawdziwi przyjaciele kraju.

Słowa te powitane przez lewicę burżwem oklaskami wywołały wielką sensację w całej Izbie, zwłaszcza gdy deputowany prawicy Castellane oświadczył się również za wnioskiem Laboulaya, twierdząc że żądanie prezydenta komisji konstytucyjnej mogłoby zaprowadzić Zgromadzenie narodowe na manowce, z których trudno by wydostać się potem na drogę prawdziwych interesów narodu francuzkiego. Deputowany Antonin Lefèvre-Pontalis i minister jen. Chabaud-Latour napróżno popierali z wielką energią wywody Batbiego; Zgromadzenie uchwaliło przeważną większością wniosek Kerdrela, żądający natychmiastowego przystąpienia do obrad nad ustawą o utworzeniu kadrów wojskowych. Za wnioskiem Kerdrela głosowała cała lewica i większa część umiarkowanej prawicy tudzież skrajna prawica. Wskutek tej uchwały podał się gabinet do dymissji.

— Korespondent paryżki *Gaz. kol.* pisze o tem posiedzeniu: „Niedowierzania republikanów i legitymistów, którzy w wysunięciu na pierwszy plan projektu ustawy o utworzeniu senatu, upatrywali machinację orleanistów, znalazło swój wyraz w uchwale Zgromadzenia narodowego zapadłej na

d. 6. b. m. Laboulaye zawołał: „Nie zapomną fortelów parlamentarnych, lecz otwartością powinno się rządzić krajem! — a większość Zgromadzenia narodowego przyklasnęła tym słowom. Odrzucenie wniosku o pierwszeństwo ustawy o utworzeniu senatu było od dawna przewidziane a z powodu mesażu marszałka Mac-Mahona nabrało ono tem większej wagi. Ministrowie, którzy brali udział w wypracowaniu mesażu nieszczerą oddali przysługę marszałkowi Mac-Mahonowi. Dokument ten zawiera w sobie wiele ustępów niejasnych i niezrozumiałych; ustęp zaś, wspominający, że projekt ustawy o utworzeniu senatu nadaje się przedewszystkiem do obrony interesów konserwatywnych, wywołał powszechne niedowierzanie. Republikanie i legitymiści powiedzieli sobie: zamiast „interesa konserwatywnego“ trzeba czytać „interesa orleanistów.“ Faktem jest, że orleanizm poniósł w Izbie dotkliwą porażkę, która może mieć ważne następstwa; również i to zaprzeczyc się nie da, że marszałek Mac-Mahon poniósł pośrednio przez tę uchwałę Zgromadzenia narodowego także porażkę, gdyż Izba nie uczyniła zadość żądaniu mesażu.“

— O przesileniu ministeryalnym pisze półurzędowy *Moniteur*: „Marszałek Mac-Mahon nie przyjął zaraz dymissji ministrów, lecz zastrzegł sobie czas do namysłu. Uchwala Zgromadzenia narodowego z dnia 6. bm. stawia marszałka Mac-Mahona w trudnem położeniu. Obalają jego ministrów przez koalicyę a zarazem chcą, ażeby on był zwykłym deputowanym Zgromadzenia narodowego. Jeżeli marszałek Mac-Mahon miałby się powodować temi pełnemi sprzecznościami roszczeniami, musiałby utworzyć gabinet z najróżniejszych żywiołów Izby począwszy od ks. Larocheoucauld ze skrajnej prawicy a skończywszy na Gambecie ze skrajnej lewicy. Oto większość parlamentarna, wprowadzona systemem jednoizbowym a jest ona tak potworna, że marszałek ani chwili nie potrzebuje liczyć się z nią. Cóż więc czynić wśród takich okoliczności? Nie, jak tylko rządzić przy pomocy ministrów ostatniej mniejszości do chwili, w której tak marszałek-prezydent jakoteż kraj przekonają się dowodnie, że obecna Izba nie jest w stanie nic uczynić i że nadszedł już czas, w którym Zgromadzenie narodowe rozwiązać należy.“

Hiszpania. Wcale trafne porównanie czyni korespondent *A. A. Ztg.* między stronnictwami Francji a Hiszpanii. Karlism hiszpańskim odpowiadają legitymiści francuscy, stronnictwo ks. Montpensier Orleaniści, republikanie hiszpańscy i francuscy podobni są do siebie, jak dwie krople wody, *intransigentes* — to komunardzi Paryża i wielkich miast francuzkich. Pozostają Alfonsiści po jednej — bonapartyści po drugiej stronie Pireneów. I to podobieństwo jest uderzającym, nawet co do wieku obu dwu pretendentów do korony. Obadwaj oni są potomkami dynastji detronizowanych, i obadwaj po gruzach republiki dobijali się do tronu. Jeden z nich dopiął celu dzięki przychylności armji, drugi również głównie w armji pokłada swoje nadzieje.

Proklamacya ks. Alfonsa królem nie przyszła wcale tak niespodzianie, jakby to wzmówić w czytelników chciały niektóre alfonszystowskie organa. Faktem jest, że Alfonsiści oddawna już sprzyśleli się byli przeciw istniejącej władzy rządowej w Hiszpanii i czekali tylko na sposobność, aby obwołać królem księcia Asturyi. Tenże już 22 sierpnia 1873. udzielił był obecnemu prezydentowi ministrów, p. Canovas del Castillo nieograniczonego pełnomocnictwa, zawładnięcia w jego imieniu tronem hiszpańskim. Data tego pełnomocnictwa wyprzedziła przeto znacznie zamach stanu generała Pavia, który ster rządu złożył w ręce Serrany.

Temi dniami ma wyjść okólnik nowego gabinetu do agentów Hiszpanii zagranicą, oznajmujący urządzenie zmianę rządu. Zwłoka w wydaniu tego okólnika tłumaczy się nieobecnością w Madrycie nowego ministra spraw zagranicznych pana del Castro.

— O wyjeździe młodego króla z Paryża pisze korespondent *Köln. Ztg.* pod dniem 7. b. m.: „Wczoraj o godz. w pół do 8mej opuścił król Alfons Paryż. Matka jego, królowa Izabela, babka królowa Krystyna, wuj i ciotka książę i księżna Montpensier i siostra, hrabina Grgenti odprowadzali Alfonsa. Był on ubrany po cywilnemu, bez orderów. Wchodząc do salonu na dworcu kolei podał rękę swej głosi płaczącej matce. Znaczna liczba Hiszpanów i Francuzów, między tymi komendant placu jen. de Geslin w galowym uniformie, zebrali się na dworcu, aby pożegnać króla. Tenże wsiadł szybko do wagonu, a gdy pociąg ruszał wzniesli obecnie trzykrotnie okrzyk: „Niech żyje król!“

KRONIKA

— **Zapowiedziane przedstawienie** *Księcia Niezłomnego* Kalderona musiało być odłożone do piątku. Pan Jarecki do niektórych ustępów tego wysoce poetycznego utworu dorobił muzykę

* **Przytrzymanie złodzieja.** Piotr Kucyzsyn, stróż kamienicy pod l. 10 przy ulicy Żółkiewskiej, słysząc tej nocy około godz. 12 krzatanie się czyjeś w swej komórze w sieni, wyszedł ze światłem do komórki, którą zamknął wieczorem na klódkę i zastał tam nieznanego młodszego człowieka, który porzucił różne rupiecie złożone w komórze. Nieznajomy go spostrzegłszy stróża, chciał uciec, lecz przy pomocy domowników, którzy nawołanie stróża się zbiegli, został złodziej przytrzymany i do policyi oddany. W policyi poznano go jako jednego z nader niebezpiecznych złodziei nazwiskiem Jan Misiak. Klódkę rozbity znalazł stróż przed komórką.

* **Burda.** Żołnierz policyjny aresztował wczoraj po południu na ulicy Chorażczyzna Jana Czmiela, rębacza, który z niewiadomej przyczyny uderzył kołem w plecy parobka Wasyła Rogowskiego wiozącego na saniach drzewo do miasta tak silnie, iż woźnica nagle na ulicy zasnął.

* **Koń zbłąkany.** Stróż domu pod l. 10 na placu Halickim przytrzymał wczoraj zbłąkanego konia maści gniadej, który pozostaje u niego aż do czasu zgłoszenia się niewiadomego właściciela.

* **Podejrzana własność.** Straż policyjna przytrzymała tej nocy znanego złodzieja, Teodora Cerkla za podejrzenie posiadanie skórzanej poduszki. Rano zgłosił się właściciel fiakra nr. 8. po tę poduszkę, którą Cerkiel skradł wczoraj wieczór z fiakra w chwili, gdy woźnica niosąc rzeczy za gościem do kamienicy po zostawił powóz bez dozoru.

— **Towarzystwo izraelskie reko-**
dzielników *Jud Churuzim* utworzyło szkołę wieczorną dla dzieci izraelskiego wyznania oddających się bądźto rzemiosłu, bądź przemysłowi. Przypadać należy, że tak rodzice, jak i majstrowie uznali potrzebę podobnej szkoły, gdyż ilość uczęszczających coraz się wzmacnia. Nauka czytania, pisanie i rachunków po niemiecku i po polsku odbywa się — jak na teraz — dwa razy w tygodniu: w poniedziałek i we środę od 8mej do 10 wieczór. P. Miernicki, nauczyciel przy drugiej szkole izraelskiej, udziela lekcji języka polskiego i niemieckiego, i wyraża się bardzo pochlebnie o chęci młodzieży nabycia pożytecznych wiadomości; szczególnie zadawalnia go gorliwość działań w nauce języka polskiego.

(G.) **Zapiski dycecejalne.** Do seminarium duchownych w Przemyślu przyjęto, mianowicie do seminarium obrządku łacińskiego: Cieślińskiego Jana Ignacego, Dziedzica Szymona, Grodeckiego Józefa, Kłosa Jana, Markowicza Józefa, Patysa Franciszka, Paszkiewicza Jana, Puchalika Michała, Siedleckiego Stanisława, Tokarskiego Józefa, Walawendera Antoniego, Ziębę Stanisława i Mikłaszewskiego Michała a do seminarium obrz. gr. kat. Hnatyczaka Gabryela, Jwasiówkę Jana, Kohuta Piotra, Reszetyłowicza Wiktora, Salomona Oresta, Sierocińskiego Wiktora i Jasienickiego Cyprjana. — Ks. Jan Korowiec, dotychczasowy administrator gr. kat. probostwa w Machnowie objął administrację gr. kat. probostwa w Lubiczu. — Ks. Michał Zaltacz, były zawiadowca gr. kat. probostwa w Krukienicach, objął administrację gr. kat. kapelanii w Czystyniach. — Ks. Jan Zderkowski dotychczasowy zawiadowca gr. kat. kapelanii w Borusowie, otrzymał dnia 23 grudnia 1874 kanoniczną instytucję na gr. kat. probostwo w Koniuchowie. — Ks. Julian Skopczyński, pleban obrz. gr. kat. w Filipkowcach umarł dnia 13. grudnia 1874 przeżywszy lat 62. Do parafii opróżnionej tym sposobem probostwa w Filipkowcach należy przeszło 1.600 dusz. Prawo patronatu wykonują spadkobiercy s. p. Kasprowa Mikolajewicza. — Ks. Cyryl Hamorak, były gr. kat. kapelan w Kaczyce, mianowany został dyrygującym wikarym przy gr. kat. probostwie w Stecowie. — Ks. Orest Witoszyński, gr. kat. kapelan wojskowy otrzymał kanoniczną instytucję na gr. kat. probostwo w Dobrowiostowie. — Ks. Michał Pruchnicki, były zawiadowca gr. kat. probostwa w Strzelbicach, uwolniony został z tej posady. — Ks. Onufry Wasylkiewicz, pleban obrz. gr. kat. w Mołozyszkowcach umarł dnia 18. grudnia 1874 przeżywszy lat 42. Administrację tego probostwa powierzono ks. Eliazcowi Kałamunieckiemu, dotychczasowemu koadiutorowi tamże. Do parafii rzeszonego probostwa należy 1.800 dusz. — Ks. Emil Piotrowicz, dotychczasowy zawiadowca gr. kat. probostwa w Synowodku wyznem, przenosił się jako taki do Truchanowa. — Ks. Dmytro Wachniak, dotychczasowy zawiadowca gr. kat. probostwa w Brustarach, uwolniony został z tej posady. — Ks. Leon Dniestrzański, były wikary w Bilezu otrzymał dnia 29. grudnia 1874 kanoniczną instytucję na gr. kat. probostwo w Strzelbicach. — Ks. Emil Lubiejecki, były zawiadowca gr. kat.

kapelanii w Nowoszynach instytucją się kanonicznie na plebanie w Monastercu.

* **Zabójstwo.** W Wolicy, w powiecie Pilźnieńskim, d. 7. b. m. leśniczy dworski dokonał rewizji za szkodą lasową w domu właściciela Antoniego Jaji. Obecny przy tem syn leśniczego odgrażał się nierozważnie użyciem broni, na co gospodarz domu strzelbę jego odbił na bok siekierą. Leśniczy w mniemaniu że Antoni Jaje na syna jego zamierza się siekierą, cofnął się kilka kroków w tył, i dał ognia, a strzał ugodził w pobliżu stojącą żonę Antoniego Jaji, która na miejscu trupa padła. Śledztwo karne przeciw winnym jest w toku.

* **Nieszczęśliwy wypadek** zdarzył się dnia 18. grudnia w Tyszkowcach, w Horodeńskim. Żona dyaka miejscowego Wiesnera późnym wieczorem zapaliła w piecu i przedwcześnie zatkła rurę, skutkiem czego zaczęła zgoną cała rodzina. Wiesnerowa i 12letni jej syn zmarli tej samej nocy, Wiesner zaś następnej.

— **Zjawisko widma słonecznego** czyli pierścienia słonecznego ukazało się dnia 2. b. m. nad okolicą Swinemuinde. Przez godzinę blisko jaśniało, rozlewając dziwnie czarujące światło.

— **Przyczynę okropnego pożaru** na okrecie wychodźców austriackich *Kospatrik*, w którym to wypadku kilkaset osób zginęło, wyjaśnia list gubernatora wyspy św. Heleny do angielskiego ministerstwa kolonii. W kajucie, gdzie wybuchł pożar, znajdował się skład oleju, smoly i różnych farb, a w pobliżu tej kajuty złożone były skrzynie z tłuszczem i około 70 ton węgla. *Kospatrik* wioził zresztą na pokładzie do 200 ton napojów gorących. W obec tego łatwo zrozumieć dla czego płomienie z taką straszliwą gwałtownością ogarnęły cały statek; na domiar nieszczęścia znalazło się tylko 6 małych ludzi, które co najwyżej pomieścić mogły 160 ludzi, podczas gdy osada składała się z 460 osób.

— **Ugoda co do budowy tunelu** Kaletńskiego, pomiędzy rządami angielskim a francuskim zawarta, zatwierdza utworzenie Towarzystwa z kapitałem 25 milionów franków w celu podjęcia robót przedwstępnych, oraz ubezpieczenia temuz Towarzystwu na wypadek pomyślnego ukończenia robót przedwstępnych, koncesyję na lat 30.

— **Smoka** przylepła teraz formalnie na kronikach pism amerykańskich. Zamieszczają o ne szereg historyjek, w których główną rolę odgrywa smoka. I tak w miejscowości Williamsville, w stanie Jowa, kilkunastu pełnych nadziei młodzieńców wyprawiając o zmroku uroczystą serenadę pewnej rozgłosnej piękności miejscowej, ugrzęzło w świeżo ułożonym chodniku smolnym, i ażeby wydostać się zeń poświęcić musieli swe obuwie. — Podobny, ale jeszcze bardziej amerykański wypadek zdarzył się w New-Jersey Pewien mieszkaniec tamtejszy pokrył dach swój dom masą smolną, której zapach widocznie przynęcający wyrzucił musiał wpływ na koty sąsiednie, gdyż pierwszej z nich nocy właściciel domu przebudzony został ze snu wielką wrzawą, na którą jednak mało zważał, obrócił się na drugi bok i smacznie spał dalej, rad, że ma nowy dach nad głową. Na zajutrz był to dzień słoneczny, a nawet ciepły — co chwila powstawał na dachu taki wrzask koci, że gospodarz zniecierpliwiony postanowił zaglądnąć tam przez dymnik Jakież było zdziwienie jego, gdy ujrzał nie mniej ani więcej jak 196 kotów, ugrzęzłych po kolana w rozmiętej od gorąca massie smolnej! Na widok człowieka 196 kotów jak jeden zjerzyło grzbiety i podniosło taki wrzask, że biedny gospodarz z przerażenia stracił równowagę, upadł i ciężko się potłukł. Takie to przyjemności w Ameryce są połączone z posiadaniem nowego dachu smolnego.

— **Węże** zawsze jeszcze są plagą Indji wschodniej, mimo że na wytopienie ich wyznaczone są tam przez rząd znaczne nagrody. Z wykazu gubernatora Bengali przesłanego ministerstwu kolonii w Londynie wypływa, że w ubiegłym roku 7.227 osób zginęło skutkiem ukąszeń przez jadowne węże.

— **Akademii rodzaju żeńskiego.** Z Londynu donoszą, że w drugiej połowie grudnia dwie słuchaczki kolegium *Girton* w Cambridge złożyły w powodzenie ustne egzamina z fizjologii i chemii, i bezpośrednio potem otrzymały korzystne posady fachowe, Miss Kingsland, córka kandydatki z Brandfordu, otrzymała asystenturę matematyki i nauk przyrodniczych na samemże kolegium *Girtona*, zaś panna Dove, córka wikaryusza z Cowlit powołana została do kolegium żeńskiego w Cheltenham, ażeby tam wykładać fizjologię.

— **Artysta kieliszkowy.** Na koncertach orkiestry warszawskiej pp. Lewandowskiego i Kuhnego popisuje się od pewnego czasu niejaki p. Calderazzi, gra na kieliskach. Instrument tego osobliwego wirtuoza składa się z 52 kielisków, coraz mniejszych stopniowo rozmiarów, ustawionych na postumencie; jest to więc rodzaj harmoniki szklanej. Produkcje pana Calderazzi na popularnych koncertach onych doznają jak najlepszego przyjęcia ze strony słuchaczy.

— **Wielkie spustoszenia** wyrządza obecnie w krainach alpejskich staczająca się z gór lawiny. Niedawno droga żelazna Arcyks Rudolfa w wielu miejscach zasypała była nie mi tak, że ruch na niej przez parę dni był zatrzymany. W Grandvillars w kantonie Fryburskim zasypała została i straciła życie 3 osoby, a czwartą prąd powietrza spowodowany staczaniem się lawiny uniósł znaczny kawałek.

— **Wypadek kolejowy pod Shipton** spowodował dotychczas śmierć 34 osób, a kalectwa 40, z których jeszcze 6 znajduje się w niebezpieczeństwie życia.

— **O pochodzeniu króla wysp Sandwichskich**, Kalakua, bawiącego obecnie w Washingtonie, ciekawe szczegóły podają dzienniki amerykańskie. W r. 1821 okręt rybacki *L'Independance* wypłynął z przystani Bedfordskiej w Massachusetts na cichy ocean, w celu polowy wielorybów, rozbił się, przyczem zatopiona cała osada z wyjątkiem czterech majtków, którzy dostali się do łodzi. Po między rozbitkami tymi znajdował się ojciec dzisiejszego króla wysp Sandwichskich, które wówczas zamieszkałe były jeszcze przez półdzikie plemiona pierwotne. Rozbitkom powiodło się pomimo burzy dotrzeć do tych wysp jakoż dość gościnnie zostali przyjęci przez ludność miejscową. W krótko stanęli przed królem Kameamehą a królowa poznawszy młodego majtkę o białej cerze tak się w nim rozkochała, że wyznała miłość swą ojcu dodając, iż tylko z Amerykaninem tym może być szczęśliwą. Król przywołał zatem do siebie młodego majtkę, który był rodem z Barnstable w Connecticut, i oświadczył mu, że musi poślubić królową, inaczej zginie. Rozumie się, że praktyczny Jankee wolał spełnić życzenie królowej, jakoż w krótko został zięciem Jego królewskiej mości i obsypany przez tegoż największymi zaszczytami. Przyjął on wtedy przydomek „Kalakua” co w języku Kamaków znaczy „Bóg dopomógł”. Szczęśliwie było pożyć małżeńskie zięcia królewskiego, lecz po 25 latach ogarnęła Kalakua taka tęsknota za krajem rodzinnym że postanowił odwiedzić rodziców w Barnstable. W tym celu puścił się na statku rybackim ku Ameryce, lecz po drodze chciał odbyć połów na wieloryby i w walce z jednym z tych potworów morskich utonął. Królowa wdowa dowiedziawszy się o śmierci męża, którego w istocie kłkowie kochała, zajęła się troskliwie wychowywaniem syna, i wysłała go na nauki do San Francisco. Tym synem jest dzisiejszy król Dawid Kalakua, który obecnie chce uczcić pamięć ojca przybył do Ameryki w tym głównie celu, ażeby zwiedzić ojcowiznę w Barnstable.

NOTATKI LITERACKO-ARTYSTYCZNE.

× **W teatrze** zebrala się wczoraj bardzo licznie publiczność mimo przykrego mrozu, który od kilku dni trzyma nas w areszcie domowym. Grano komedję s. p. Chęcińskiego *Szlachectwo duszy*, w której występowali po raz pierwszy państwo Tomaszewiczowie. P. Tomaszewicz w roli Wilczury okazał się aktorem rutynowanym, starannym i dobrze pojmującym swą rolę, a te same zalety troskliwości i miary znać było w grze p. Tomaszewiczowej. Oboje należą do tego rodzaju artystów, kóremu Francuzi dają ogólną nazwę *utilitiles*, którzy zawsze może być użytecznym, zawsze jest starannym i przyzwoitym, nigdy nie popsuje roli, a przynajmniej nie popsuje do tego stopnia, aby tem samem psuł w rażący sposób i całość — jednakże mało lub może nie nadto... W dodatkowej sztuce *O chlebie i wodzie* grała rolę pensyonarki pani Zimajer, z tym niezrównanym talentem i wesołością, które od razu zrobiły z niej ulubienicę publiczności. Od dłuższego czasu po raz pierwszy widzieliśmy panią Zimajer w stosownej dla siebie roli, dotąd bowiem dyrekcyja bardzo źle i ze zupełnym niezrozumieniem talentu artystki i własnej korzyści używała tej znakomitej sily. Jak nas zapewnijają ustania niepojęta dla nas taktyka dyrekcyi, a p. Zimajerowa występować ma odtąd głównie w rolach naiwnych i wesołych, zamiast nużyć się w operetkach Offenbachowskich, w których głos jej nie wystarczy, a gra nie ma pola popisu. Publiczność powitała p. Zimajer hucznymi oklaskami i wywoływała ją kilkakrotnie.

× **O śmierci księgarza Zawadzkiego** w Wilnie donieśliśmy już krótkimi słowy, dziś dodajemy kilka szczegółów z tego zasłużonego żywota. Zeszłego roku mieliśmy sposobność poznać Zawadzkiego osobiście we Lwowie, gdzie przez tydzień bawił. Opowiadał nam wiele o swych zamiarach wydawniczych; rzęczy i energiczny mimo późnego już wieku, pełen był planów rozmaitych, z których ani drobnej cząstki śmierć nie pozwoliła mu dokonać. W *Gazecie Warszawskiej* znajdujemy następujące wspomnienie o tym księgarzu, którego firma zajęła tak poważne stanowisko w historii księgarstwa polskiego. Ojciec jego Józef, promotor pięknego ruchu wydawniczego, którym od początku bieżącego stulecia słynęło Wilno, biegły znawca piśmiennictwa i sam autor kilku cennych w swoim czasie utworów, światły przyjaciel znakomitszych profesorów uniwersytetu, toczący nieustanną poufłą korespondencję literacką z generałem ziem podolskich, nie omieszczał zaszcześcić w umyśle syna tej

miłości światła i tej zacności w zapatrywaniu się na powołanie księgarskie, którą sam w wysokim stopniu posiadał. Jakoż po zgonie jego w roku 1838, Adam starannie wykształcony naukowo i fachowo, objawiając kierunek interesów po ojcu w Wilnie nie tylko w utrzymaniu ojcowskiej firmy na wydawnictwach, lecz i we wszelkich przedsiębiorstwach księgarskich nie zбочzył z drogi, po której chodził poprzednik. Przedewszystkiem wziął sobie Adam Zawadzki za powinność urzędziwistnienie zamiarów ojca względem wydawnictwa ogromnego *Obrazu bibliograficznego* Jochera, którego trzy grube tomy z niepowetowaną stratą pieniężną ogłosił. Podobnie bezinteresownie prowadził dalej *Wizerunki i Rostrzysania Naukowe*, których 60 tomików stanowi jedyny pod owe czasy pomnik ruchu czasopiśmienniczego w Wilnie. Dalej piśmiennictwo polskie otrzymało jego nakładem szacowny *Słownik łacińsko-polski* Bobrowskiego, *Mastologię* Belkego, *Historię Nauk Przyrodzonych* Cuviera, *Źródła do dziejów polskich* i inne prace Malinowskiego, *Historię Wilna* Kraszewskiego, *Pamiętniki o Śniadeckim* Balińskiego, *Piosnki wieśniacze* Oczecota, *Przekłady portów polsko-łacińskich* Kondratowicza, *Wykład filozofii. Listy z Krakowa i Podróż do Włoch* Kremiera, *Dumnia* Gołuchowskiego, *Biblię łacińską* polską, wydania ks. Kozłowskiego, *Prawo kanoniczne*, biskupa Krasieńskiego i wiele innych podobnych rzeczy. Nie mówimy tu o piśmiach balustrystycznych Chodźki, Kraszewskiego, Korzeniowskiego, Kondratowicza, Padalicy, o *Śpiewnikach* Moniuszki, jako rzeczach kupkowych; wyliczamy tylko takie, w których zamiłowanie przedmiotu częstokroć brało górę nad oczywistą rachubą pieniężną. Ten kierunek czynności Adama Zawadzkiego odbił się i w ostatnim jego przedsięwzięciu, gdy po dziesięcioletniej stagnacji, ruch wydawniczy na nowo się począł ożywiać w Wilnie. Mówimy tu o rozpoczęciu przezeń w r. z. wydawnictwa *Rysu Dziejów Literatury Polskiej* opracowanego przez Sowińskiego, tudzież o innych pomniejszych pracach historycznych tyczących się Zmujdzi. Rzecz godna uwagi i największego uznania, że prowadząc przez lat 35 jeden z najrozleglejszych i najruchliwszych domów księgarskich w kraju, Adam Zawadzki ani razu nie splamił siebie i firmy swego ojca wydaniem jakiegobądź spekulacyjnego plugawstwa. Wychodził z jego oficyny rzeczy i lepsze i gorsze pod względem talentu, ale nie nie uczciwego nigdy się przez jej wrota nie przedarło. Tak postępował s. p. Adam w swoim zawodzie publicznym, tak samo i w życiu prywatnym. Cnotliwy, uczynny, surowy dla siebie, pobłażliwy dla innych, przyjaciel werny we wszelkiej przygodzie, trwał i słodką pamięć zostawia po sobie na ziemi.

Proces Ofenheima.

(Czwarty dzień rozprawy).

Przewodniczący zarządził przesłuchanie Ofenheima co do III punktu oskarżenia, o dostawie progów dla linii Lwów-Czeruowce-Suczawa.

Przewod. Czy życzy pan sobie dać ogólny pogląd na ten punkt oskarżenia?

Ofenh. Bardzo chętnie.

Przewod. Upraszam więc pana o ściśle rozgraniczenie linii A od linii B. albowiem według własnych pańskich zeznań zachodziły przy linii B inne stosunki.

Ofenh. Ten punkt oskarżenia wywołał największą sensację a mnie dotknął do żywego. Ja, który obracałem milionami, miałem przywłaszczyć sobie zyski centowe. Wrogom moim przyszło z łatwością postawić takie twierdzenie...

Przewod. Przepraszam pana; pan nie masz tu żadnych innych przeciwników, prócz prokuratora, który wniósł oskarżenie.

Ofenh. Wszak nie wymieniałem nazwiska.

Przewod. Wiem do czego pan zmierzasz...

Ofenh. Przed sekwestracją nikt nie podnosił zarzutów przeciw jakości progów; z 1200 urzędników kolejowych ani jeden nie wspomniał mi o tem, że progi są złe. Ani jeden komisarz, ani jedna komisja, których było mnóstwo, bo wysyłano co roku komisarzy i komisje na całą linię, nie zwrócił na to moją uwagę. Zdaje mi się tylko, że w roku 1870 wspomniał ktoś, iż na małej przestrzeni, na której progi leżały na gruncie wilgotnym, zgańdo kilka sztuk progów; jest to zjawisko, powtarzające się na wszystkich kolejach w całym świecie. Powiadają: „ponieważ progi są tanie, przeto są złe.” Ależ progi te nie były i nie są tanie, płaciłszy bowiem wówczas, gdy kolej przerzywała dziewicze lasy dębowe w Galicyi, za sztukę po 70 do 90 centów. Dzisiaj, po 10 latach, gdy lasy są przetrzebione, płacą za sztukę także 90 centów. Co do jakości tych progów, nadmieniam, że były to progi dębowe, a więc nie może tu być mowy o złej lub dobrej jakości, bo jest tylko jedna jakość dęba. W Galicyi, która nie jest Dalmacją, nie może w ogóle być mowy o złej jakości progów. Spotykam się także z zarzutem, że progi nie miały właściwej miary. Ależ jest

mnóstwo świadków na to, że to nieprawda, a gdyby ich nawet nie było, z łatwością przyszedłoby mi udowodnić, że dyrekcyja generalna przestrzegając jak najsurowiej ażeby progi miały właściwą miarę; przyznając chętnie, że nie zważałem na „błędy piękności“ (Schönheitsfehler). Ja to byłem, który poleciłem, ażeby progi były na pół okrągłe, bo przekonałem się, że progi w kształcie „różnoboku“ (trapez) są słabe. Długość progów, dostarczanych dla kolei Lwowsko-Czerniowieckiej była zupełnie taka sama, jak przy kolei Karola Ludwika. Potrzebowaliśmy 360.000 sztuk progów; że w tak olbrzymiej ilości mogło się znaleźć kilka zepsutych sztuk — cóż w tem tak okropnego? Tosamo dzieje się na wszystkich innych drogach żelaznych. Zdaje mi się jednak, że oskarżeniu nie chodzi właściwie o jakość progów. Jeżeli dobrze zrozumiałem, chodzi p. prokuratorowi o to, że to ja, Ofenheim i moi inżynierowie dostarczali progów. Ażeby odpowiedzieć na ten zarzut, muszę się cofnąć wstecz. Gdy w Londynie rozmawiałem z Brasseym o progach, powiedział mi, że dostaniemy progi po 1 złr. sztuka. Brassej nie chciał dać wiary moim słowom (mierzył on stosunki galicyjskie miarą angielską); ostatecznie jednak przystał na tę kwotę, mając do mnie nieograniczone zaufanie. W roku 1864 zawarło z Brasseym kontrakt budowy. W październiku 1864 udałem się z Brasseym w podróż inspekcyjną na linię, która do Odessy budować się miała. W tej podróży była mowa o progach, bo dowiedziałem się, że pomiędzy polskimi liwerantami utworzyła się koalicja w tym celu, ażeby Anglikom, którzy przyjechali do kraju z pełnemi trzosi „funtów“, podawać ile możności jak najwyższe ceny. Zatrwożyło to mnie cokolwiek, bo wiadomo, że Brasseyowi dawałem w Londynie innego rodzaju zapewnienia; otóż w tej podróży powiedziałem do Brasseya: „Pokażmy liwerantom dudka na kościele“ (Lassen wir die Lieferanten dunsten) „po jakimś czasie znikną oni i przyjdą sami do nas“. Dnia 8. października 1864 otrzymałem w Odessie list od Brasseya z zapytaniem, czy będę mógł obecnie dostarczać progów, to znaczy, zbierać oferty. Odpowiedziałem twierdząco na to pytanie, bo nie upatrywałem i do chwili obecnej nie upatruję w tem nic zdrożnego. Następnie poleciłem moim inżynierom ażeby zbierali tanie oferty, rozumie się, bez szkodenia interesom towarzystwa. Cała ta sprawa trafiła na olbrzymie trudności; pomimo to udało mi się zebrać kilka ofert po 70, 90 centów i wyżej, i te oferty przesyłałem Brasseyowi w liście, w którym wyraziłem mą radość iż jestem w położeniu wywiązać się z danej obietnicy; prosiłem go zarazem, aby zawiadomił o tem swoich urzędników i polecił im odebrać progi i zapłacić za nie. Na tem skończyła się cała czynność i cały udział generalnej dyrekcyi i nikt nie otrzymał za to ani jednego grosza. A teraz tylko słów kilka, w jaki sposób starano się przedstawić, że progi są złe.

Od wyższego inżyniera, Fryderyka Schmidta, urzędnika do mnie bardzo przywiązanego, otrzymywałem listy poufne, w których on wyraża swe zdziwienie, „jakim sposobem stało się, że po założeniu sekwestru, wszystkie progi odrazu uznane zostały za złe. W późniejszych listach prosi on mnie, ażebym nie gniewał się na niego za to, „że on pod straszną prasą był zmuszony wystąpić przeciwko swemu dawniejszemu naczelnikowi“ „że otrzymał nakaz, ażeby z pomiędzy najgorszych progów wyszukał najgorsze“ „albowiem musi to uczynić bo od tego zawisła jego egzystencja“. Pisz on dalej, że dwukrotnie odsyłał mu napowrót, „najgorsze z najgorszych progów“ „bo jeszcze zawsze były za dobre“ i kazał mu, ażeby poszedł „na grunta wilgotne a tam dopiero znajdzie o co chodzi“. Podał on się i temu nakazowi i przesał Jego Excel. p. ministrowi handlu pakę, w której spoczywało ośm sztuk zepsutych progów. Urzędnik ten oświadczył, że udowodni w każdej chwili, że na każdej kolei jest znacznie więcej takich progów. W listach do mnie pisanych, oświadczał dalej Schmidt, że kazano mu, ażeby wszystkich urzędników wypytywał co do najdrobniejszych uszkodzeń, ażeby z nimi pisywał protokoły i w tych protokołach przedstawiał rzecz w jak najjaskrawszych barwach — czyli — jak się sam wyraża „ażeby z muchy robił słonia“. Protokoły, w ten sposób spisywane, zwracano mu napowrót, albowiem „były jeszcze za blade“. Nie przytaczam tu dalszych ustępów z listów Schmidta bo nie używał on w nich wyrazów parlamentarnych; wspomnę tylko, że postępowanie takie nazwał on niesumieniem a pana Barychara, człowiekiem bez charakteru, tak samo jak wyższego inspektora ruchu p. Laudę i wyższego inżyniera Schmitta.

Przewod. Proszę pana nie zatrzymywać się dłużej nad tym przedmiotem; listy będą odczytane.

Ofenheim. Pomijam więc owe pochlebstwa wypowiedziane przez Schmidta o

wymienionych panach, a wspomnę jeszcze tylko o jednej rzeczy. Listy Schmidta, pisane do mnie, były listami poufnymi; zostały one wraz z innemi pismami zabrane przez sąd z mego mieszkania, a pan sędzia śledczy oddał wszystkie listy Schmidta panu sekwestrowi, wskutek czego wyższy inżynier Schmidt został natychmiast w drodze karnej uwolniony od służby i do dnia dzisiejszego, wskutek wyroku nań wydanego, nie może znaleźć służby przy żadnej kolei.

Przewod. Schmidt został oddalony ze służby dla tego, że zdradzał przed panem tajemnice urzędowe. Jaka kwota była preliminowana na progi?

Ofenheim. Nie mogę wymienić kwoty tak samo, jak przy wykupnie gruntów.

Przewod. Z pewnego sprawozdania wypływa, że preliminowano na ten cel 60.000 funt.

Ofenheim. Być może, że generalny pełnomocnik Brasseya ułożył sobie taką kwotę.

Przewod. Czy prosił pan Radę zawiadowczą o pozwolenie na dostawę progów?

Ofenheim. Nie potrzebowałem tego czynić; należy do zakresu działania każdego generalnego dyrektora.

Przewod. A dla czegoż pan prosił Radę zawiadowczą o pozwolenie przy zakupnie gruntów?

Ofenheim. To znówu inna rzecz; tam działałem w imieniu towarzystwa; dostawa progów zaś obchodziła tylko przedsiębiorcę — a podnoszę tu powtórnie, że mój udział w dostawie progów polega tylko na napisaniu kilku wierszy do Brasseya.

Przewod. Czy rada zawiadowcza wiedziała o tem postępowaniu pańskim z progami?

Ofenheim. Zdaje mi się, że wiedziała; zawiadomiłem ją o tem w poufnej pogadance, nie zaś na publicznem posiedzeniu.

Przewod. J. E. dr. Karol Giskra przyznaje, że wiedział o tem, mniema jednak, że inni członkowie rady zawiadowczej nie mieli o tem żadnej wiadomości.

Ofenheim. Ależ to jest rzeczą obojętną, czy sobie przypominają lub nie; oświadczam stanowczo, że za ten cały wypadek z progami biorę na siebie całą odpowiedzialność.

Przewod. W liście z d. 8. października 1864. pisany przez pana do pańskiego kuzyna, Karola Herza, wyższego inżyniera drugiego oddziału budowy, wspominasz pan, ażeby starał się „w myśl umowy“ o ile możności zakupywać progi „tanie“.

Ofenheim. Co do wyrazów „w myśl umowy“, oświadczam, że ta umowa toczyła się w obecności Brasseya i inżynierów generalnej dyrekcyi; co do wyrazów zaś „o ile możności tanio“, to nie mogłem przecież napisać: „zakupuj o ile możności drogo“, bo w jakimże świetle przedstawiłbym się w obec Brasseya, któremu przyrzekłem, że w Galicyi można tanio nabyć progi.

Przewod. Zdaje się, że panu chodziło przede wszystkim o taniość materiału, bez względu na jakość?

Ofenheim. To było istnem niepodobieństwem, bo według umowy miały być progi dębowe a więc z takich dębów, jakie kraj posiada.

Przewod. Czy Brassej wystosował do pana prośbę na piśmie?

Ofenheim. Zdaje mi się, że ta prośba jest nawet w aktach.

Prokurator. W liście Brasseya stoi wyraźnie tak: „proszę kupić progi“.

Ofenheim. Proszę zapytać tych co umieją po angielsku, że wyraz angielski: „get“ znaczy tyle co „kupić“ albo „postarać się o coś“.

Prokurator. Ja zwykłem trzymać się dokumentów.

Ofenheim. Listy prywatne nie są dokumentami; wszakże nie pracowaliśmy dla kryminału (*Wir haben nicht fürs Kriminal gearbeitet*).

Przewod. Przy budowie linii z Stanisławowa do Czerniowiec, zachodziły jakieś trudności w dostawie progów?

Ofenheim. Dla tego, ponieważ lasy w tych okolicach są w posiadaniu ludzi majątnych, którzy obowiązywali się własnym kosztem dostawiać progów do linii. Otóż ci właściciele lasów są wprawdzie ludźmi szarmanckimi (*Cavaliers*) ale nie rozumieją się na interesach handlowych, tak, że regularnie „sitzt man bei ihnen auf“.

Przewod. Powiadasz pan, że nie powinno się nawet przypuszczać, iż pan chciałby robić interesa grejcarowe. Rozważ pan, że przy dostawie 360.000 sztuk progów, zbierze się z tych centów piękna sunka.

Ofenheim. Nie wiem istotnie, jakie pan prezydent wyprowadzi ztąd wnioski; sam pan prezydent nie daje temu wiary, że ja chciałem sobie przy dostawie progów zapewnić zyski.

Przewod. Ale o to oskarża pana prokurator.

Ofenheim. Niechaj udowodni.

Przewod. Brassej preliminował na zakupno progów kwotę 600.000 złr., czyli

na 360.000 sztuk, 1 złr. 66 $\frac{2}{3}$ ct. za sztukę, a pan kupował sztukę po 94 ct. najwyżej zaś po 1 złr.

Ofenheim. W kwocie: 1 zł. 66 cent. mieściły się już wydatki na przewóz progów i na ich układanie.

Przew. Mamy tu cały szereg dowodów na to, że progi dla linii A, które zdanem pańskim, były przewyborne — były złe. Świadek Lauda zeznał, że sekwestr musiał w wielu miejscach pozmienić progi. Inni świadkowie podali, że progi w bardzo wielu miejscach były tylko 6 cali grube, tak że gwoździe przechodziły na wskroś, że były gałęziste i musiano dopiero obcinać gałęzie. Inni świadkowie zeznali znowu, że progi te nie były w właściwej porze zgrębywane; w końcu mamy także zeznania, które przyznają, iż progi były dobre.

Ofenheim. Ci co wydali orzeczenie niekorzystne, są w ogóle nie kompetentni do wydania jakiegokolwiek sądu.

Przew. Proszę nie wyrażać się w sposób taki o świadkach.

Ofenheim. Niejednokrotnie zwiadałem sam całą przestrzeń, ale nigdy nie wpadło mi w oko coś takiego, co opisują ci panowie. Jeżeli pomiędzy 360.000 progami, jest 18.000 mniej dobrych, czyż może być mowa iż progi są złe? Wyższy inżynier Gall składał dyrekcyi generalnej raporty, w których bardzo pochlebnie wyrażał się o progach; to samo pisał inżynier Oesterreicher. Zdaje się, że o złej jakości progów dowiedziano się dopiero po oddaniu kolei pod sekwestr. Nie ubliżę radcy dworu, panu Barycharowi, jeżeli go, co do zdolności fachowych, postawię na równi z baronem Maksymilianem Marią Weberem. Radca dworu p. Barychar przedłożył ministrowi sprawozdanie, w którym pisze, „że progi są okropne“.

Barychar (przerywając): Pozwolę sobie zrobić uwagę, że w mojem sprawozdaniu nie wspominałem ani jednym słówkiem o progach.

Przew. Sprawozdanie będzie odczytane... P. Ofenheim chciał tylko powiedzieć, że radca dworu br. Weber był zachwycony szynami, progami na zwrotniach i stacjach — więc p. Weber nie powiedział jeszcze przez to, że tyczy się cała linia.

Ofenheim. Ależ ani p. Barychar ani p. Weber nie oglądał z osobna próg za progiem; w takich razach wydaje się sąd z ogólnego wrażenia.

Przew. Mamy tu nie tylko zeznania świadków, ale i listy na dowód, że progi były złe; są to listy urzędników: Kieslera i Szczepańskiego. (Prezydent odczytuje te listy tudzież sprawozdanie urzędników o zmianie progów).

Przew. Oto widziysz pan, że jeszcze przed wprowadzeniem sekwestru, musiano zmieniać progi.

Ofenheim. Nigdy nie przeczyłem temu.

Przewod. Jakżeż ma się rzecz z przekładaniem progów, zarządzanem przez Schmidta?

Ofenheim. Było to jego osobistem zapatrywaniem, że progi o 12-calowej średnicy mogą być obrócone na drugą stronę i przez długie lata pełnić swą służbę; zapatrywanie to podziela wielu inżynierów.

Przew. odczytał tu list Schmidta do Ofenheima z 31. lipca 1873 r. „Wielce szanowny Panie Ofenheim! Chętnie pozostałbym przy kolei Lwowsko-Czerniowieckiej, ale nie mogę tego uczynić pod obecnym zarządem, który zmusza mnie do nadużyć i do czynów niezgodnych z mojem przekonaniem. Przedtem chodziło o progi a teraz znowu chodzi im o profil nr. 186, który chcą uznać za zły. Powiadają, że średnie mury wypełnione są rumowiskiem! Nakazano mi, ażebym na miejscu spisał szorsty protokół z którego zamierzają zrobić użytek. Muszę słuchać, bo wszechwładny umie się mścić. Spisałem protokół, lubo z wstrętem — mimo to nie był on jeszcze dość jaskrawo napisany, bo musiałem go po dwukroć razy przerabiać, aż nareszcie dogodziłem im... Protokół ten ma być odesłany do Wiednia ażeby świadczył na niekorzyść dawnego zarządu. Oburzony tym postępowaniem powiedziałem Laudzie, że pociski jego nie godzą w nikogo! (*das seien Schläge in's Wasser*). Jeżeli profil ten jest źle zbudowany, to po jakiegoż kaduka akceptował go państwowy zarząd nadzorczy? W dalszym ciągu tego listu ubolewa Schmidt, że jest zmuszony do występowania przeciw Ofenheimowi, ale dalej nie da się użyć do takich czynów i dla tego uprasza Ofenheima, ażeby mu wyrobił posadę przy kolejach rumuńskich; w końcu donosi Schmidt Ofenheimowi, że sekwestr pominął go przy awansie „widocznie nie działałem w jego duchu“. Na ten list odpowiedział Ofenheim prośbą, ażeby Schmidt donosił mu o dalszych zdarzeniach.

Prokurator. Widziysz pan, że urzędnik, który w ten sposób wyraża się w swo-

ich przełożonych, nie może nadal być cierpianym.

Ofenheim. Wyrazy jego są szorstkie, ale proszę nie zapominać, że on był zagrożony w swym stanowisku — że listy te były poufne pisane do mnie, i że Schmidtowi nawet przez myśl przejść nie mogło, ażeby listy jego dostały się kiedy do rąk niepowołanych; wątpię, ażeby panu sędziemu śledczemu przysługiwało prawo, listy prywatne oddawać osobom trzecim, a w tym wypadku sekwestrowi?

Przew. Muszę pana pouczyć, że radcy dworu p. Barycharowi, jako zstępce poszkodowanych, przysługiwało prawo wglądu do aktów.

P. Barychar. Żałuję mocno, że listy Schmidta zniszczyłem (senzacya). W tych listach oskarża się on na pana, panie Ofenheim, dla tego, ponieważ nie awansował go pan. Zdaje się, że ten p. Schmidt jest człowiekiem dziwnego usposobienia; stara on się w rozmaitych kierunkach wpływać na wierzch.

Ofenheim. Z mego stanowiska żałuję także niezmiernie, że pan, panie Barychar, zniszczył te listy, które przecież miały zawierać w sobie essencję dowodów mojej winy.

Przew. (Po odczytaniu innego listu). Z tego listu wypływa, że nasypy uznane zostały za wadliwe i że pan dawał Schmidtowi wskazówki, w jaki sposób ma usunąć wszelkie podejrzenia.

Ofenheim milczy.

Przew. W innym liście wzywasz pan Herza, ażeby tolerował Anglików w sprawie budowy.

Ofenheim. Wyluszczyłem już, dla czego tak postępowałem.

Przew. W jaki sposób przedstawił pan stan budowy przed radą zawiadowczą, a w jaki przed generalnem zgromadzeniem?

Ofenheim. Tak tam, jak i tu powiedziałem, że progi są dobre; zresztą nie należało to do rzędu rzeczy niemożliwych przekonać się o stanie budowy.

Przew. konstatuje z protokołów posiedzeń, że Ofenheim wychwalał pod niebiosa jakość progów.

Ofenheim. Ależ wyrazy: „Progi są bardzo piękne“, nie jest jeszcze wychwalaniem pod niebiosa!

Przewod. Jadąc koleją, niepodobna przecież przekonać się o jakości progów.

Ofenheim. Ale przed odjazdem, jest to możliwem na stacjach.

Przewod. Byłem bardzo często na stacjach kolejowych, ale nigdy nie spostrzegłem jakiego rodzaju są progi. Przez całe lato jeździłem koleją Franciszka Józefa z Wiednia do Klosternenburgo i napowrót...

Ofenheim. Pan prezydent pracuje zaszczytnie w zupełnie innym zawodzie ale nam ludziom fachowym, radcom zawiadowczym dróg żelaznych szczegóły takie, jak progi na kolejach, nie są obojętne, wstępując na dworzec, widzimy tylko progi.

Prokurator. Panowie nie po-iliście się przecież kolejkami z powodu?

Ofenheim. Ale jesteśmy nim przez długą letnią praktykę.

Sędzia Gernehrth. Pan widziałeś zapewne progi jeszcze przed ich ułożeniem?

Ofenheim. I to... na uspokojenie pana prokuratora i na usunięcie wszystkich jego wątpliwości...

Prokurator. Jakich wątpliwości? Ja nie mam żadnych wątpliwości.

Ofenheim... nie mogę tu mieć wykładów o budowie dróg żelaznych, o utrzymaniu tych dróg.

Prokurator. My też tego nie ządamy.

Przewod. Jazeż ma się rzecz z dostawą progów dla linii B?

Ofenheim. Tam nie miałem nic do czynienia; zachodził tylko jeden stosunek, a to ten, że w skutek nalegań technicznego dyrektora Ziffra zakupiłem 30.000 sztuk progów na rachunek „utrzymanie kolei“. To, czego się obawiałem, zsięciło się; Strapp który na własne koszta i ryzyko objął dostawę progów nie tylko dla tej linii ale także dla linii rumuńskiej, nie mógł dostarczyć progów i oto odstąpiłem mu tych 30.000 sztuk progów za doliczeniem kosztów transportu.

Przew. odczytał tu korespondencję pomiędzy Ofenheimem a Strappem, która potwierdza zeznania oskarżonego.

Przewod. Co do dostawy progów dla linii A i B zdawał się pan sprawę na 4 i 7 zgromadzeniu generalnem. (Prezydent odczytuje stosowne ustępy z protokołów posiedzeń). Protokół kollaudacyjny wyraża się bardzo niekorzystnie o progach na obu liniach. Cały materiał był pokryty wiórami i korą; w wielu progach były bardzo wielkie dziury od seków. Rzeczoznawcy Ponicli i Stradiot obliczyli nawet szkody jaka ztąd powstała dla towarzystwa; wychodzą oni bowiem z zapatrywania, że progi dębowe powinny wytrzymać co najmniej 9—10 lat. Licząc próg po 1 złr. a koszt

przekładania 15 cent. wypływa na jeden rok trwałości, 13 cent. za próg. Z uwagą na to, że w ciągu 7 lat zmieniano na linii A 90.569 a na linii B 9473 progów, wynosi szkoda przy pierwszej linii 53.732 złr. a przy drugiej linii 14.617 złr. Prócz tego pozostało jeszcze do wymiany 52.659 sztuk progów. Panie Ofenheim — czy masz pan co do zarzucenia przeciwko temu obliczeniu pp. rzeczoznawców?

Ofenh. O i bardzo wiele. Już mój obrońca podniósł wymownie zarzuty przeciwko orzeczeniu pp. rzeczoznawców; ja zamierzam z strony praktycznej poddać krytykę to orzeczenie. Przedewszystkiem muszę sprostować, że nie wiem w skutek czyjego natchnienia sporządzono to orzeczenie, nie wiem więc, ile w tem orzeczeniu pp. rzeczoznawców jest własnego a ile obcego przekonania, a że to orzeczenie nie jest bez uprzedzeń, to nie ulega wątpliwości. Trzeba jednakowoż przyznać, że jest ono niezłe ułożone. Jeżeli jest prawdą, że towarzystwo przez to, iż w krótkim czasie musza być progi zastąpione nowymi — ponosi szkodę — to z drugiej strony jest prawdą, że towarzystwo odnosi korzyści, jeżeli progi służą przez czas długi. Jest faktem, że z ogólnej liczby progów wymieniano 340/0 — nie licząc oczywiście tych progów które wymieniano, chociaż mogły jeszcze służyć przez lat kilka; — zostało więc 660/0 progów dobrych a więc miało towarzystwo o czwistą korzyść. Przy głębokim szacunku dla prawniczej erudycji pana prokuratora muszę jednakowoż oświadczyć, że w „sprawach progowych“ nie może on być dość biegłym (*nicht genug versiert*). P. prokurator musiał tedy swe zapatrywania w kwestyi progów opierać na opinii osób trzecich. Po panu Barycharze, jako człowiekowi fachowemu, byłbym się spodziewał, że jeżeli już wystąpił przeciwko mnie z zarzutami, będzie się przynajmniej starał usprawiedliwić owe zarzuty rozsownymi powołaniami, a powołaniami rozsownymi nazywam przedewszystkiem dane statystyczne, które można sobie utworzyć przez porównanie stosunków innych dróg żelaznych. Otóż, gdyby przy obliczaniu, pp. rzeczoznawcy byli sobie wzięli za podstawę takie dane statystyczne, byłoby przyszli do przekonania, iż stan kolei Lwowsko Czerniowieckiej, co do progów, jest świetny. Udowodnię to cyframi. Oto zestawienie daty statystyczne, jak długo na poszczególnych niemieckich drogach żelaznych trwają progi. Rezultat jest następujący: Na 4 niemieckich drogach żelaznych musi być zmieniany co 5 lat 4-790/0 progów; co 6 lat 90/0; co 7 lat 130/0; w 8 latach musi być zmieniany 200/0 progów. Na kolejach austriackich musi być zmieniony w przeciągu co 5 lat 101/20/0; co 6 lat 310/0; co 7 lat 390/0; co 8 lat 490/0. A co się działo przy kolei Lwowsko-Czerniowieckiej? Oto dopiero w 5 roku wymieniano 30/0 w 6 roku 50/0, w 7 roku 140/0 a w 8 roku 270/0. A co w tym samym czasie działo się na kolei zachodniej Elzbiety? Oto w pierwszych 5 latach wymieniano na tej kolei 15-750/0 w 6 roku 21-680/0; w 7 roku 29-770/0; w 8 roku 430/0. A co się działo w tym samym czasie na kolei państwowej, na której są progi dębowe tak jak na kolei Lwowsko-Czerniowieckiej? Oto w pierwszych 5 latach wymieniano tam 40, w 6 latach 48, w 7 latach 520/0! Zdaje mi się, że cyfry powyższe są najlepszym usprawiedliwieniem czynionych mi zarzutów.

Przewod. Z jakiego źródła czerpałeś pan te dane?

Ofenh. Wyłącznie z źródeł urzędowych. (Składa wykazy do aktów.)

Prezydent odczytał następnie zeznania dostawców progów. Z zeznań tych wypływa, że dostawcy całkiem legalnie, bez użycia osobliwych środków wnosili oferty, że te oferty były należycie, według przepisów badane, że następnie obejmowali dostawę i o ile im się zdaje, wywiązali się należycie z swoich obowiązków.

Prezydent przerwał posiedzenie, zawiadomieniem, że odtąd odbywać się będą posiedzenia z rana i popołudniu.

Sprostowanie. Zwrócono naszą uwagę na niektóre błędy drukarskie w cyfrach, popełnione w przekładzie motywów oskarżenia Ofenheima. Prostujemy najważniejszy z nich, a mianowicie suma tantiemy wypłaconej ks. Sapieża nie wynosiła 92 ale 52 tysięcy.

GOSPODARSTWO I HANDEL.

Ruch handlowy w Galicyi w r. 1874.

II.

Spirytus miał lichey odbył w skutek głych notowań na targach zagranicznych.

Towar produkowany w Galicyi wywożono w małych pozycjach do Węgier, Szlasku i Morawy a w Galicyi, przed rozpoczęciem żniw był odbył wcale niezły; za towar z odstawą natychmiastową płacono 21 zł. do 21 zł. 50 ct. za 80 Trall. 41 miar. Po żniwach a mianowicie wówczas, gdy nie można było wyrobić sobie zdania, jak wypadną zbiory ziemniaków, płacono jeszcze 18—19 zł.; w tej chwili jednak, gdy się dowiedziano, że tak w wschodniej jakoteż zachodniej Galicyi wypadły dobrze zbiory ziemniaków, spadły ceny na 12 zł., a po krótkiej przerwie podskoczyły do 14 zł. Przy końcu roku 1874 notowano spirytus po 12 zł. 75 ct i handel tym artykułem polepszył się o tyle, że w ostatnich dniach grudnia rozpoczął się wywóz spirytusu do Tryestu a względnie do Włoch; w 12 ostatnich dniach wywieziono 18 500 centnarów.

Konsumenta piwa wzmożyła się w roku ubiegłym, pomimo że na początku roku była ona małą a to z powodu obawy przed cholerą; produkcja wynosiła przeszło 630.000 wiader. W Galicyi zmógł się tylko dowóz piwa pilźnieńskiego; we wszystkich znaczniejszych miastach galicyjskich, tudzież na dworcach kolejowych w Przemyśle, Krasnem, Tarnopolu i w Brodach szynkują to piwo. Natomiast zmniejszyły się dowozy piwa z browarów wiedeńskich tudzież piwa z browaru w Liesing i w Schwechat. Browary galicyjskie wywożą swe wyroby do Rossyi pomimo wysokiego cła, które odputa jeszcze dzisiaj wynosi jednego rubla; wywieziono ogółem 1600 wiader. Najwięcej odeszło do Odessy. Do wiadomości właścicieli browarów podajemy fakt, że szynkarze rossyjscy pod żadnym warunkiem nie chcą odsyłać próżnych beczek z piwa, albowiem sprzedają oni te beczki po wysokich cenach, chociaż nabyli je tanio. Browary galicyjskie każą sobie płacić za beczkę tylko 3 zł. Wspominamy o tem, bo zdaje nam się, że w tym kierunku mógłby wyrobić sobie pewien rodzaj przemysłu; oto tym sposobem mogliby się nasi browarnicy pozbawić popsutych, starych beczek, z drugiej zaś strony mogliby nasi bednarze ciągnąć zyski, gdyby swe wyroby wysyłali na targi rossyjskie. Na możliwy zarzut, że zapoznanie się z odbiorcami rossyjskimi kosztowałoby niezmiernie wiele trudów, czasu i pieniędzy, podajemy firmy tych kupców, którzy chętnie przystaną na odbiór próżnych beczek z piwa. W Kijowie: Browar akcyjny; browar M. Brodzkiego; browar J. Maara; browar A. Richtera; browar J. Czokołowa; zarząd browaru w Ołopolu; W Odessie: browar A. Anselma; Popomowa i Rhode & Comp.

Handel winem zmógł się z powodu ułatwionej, bezpośredniej komunikacji Galicyi z Węgrami. Obecnie mogą kupcy udać się na miejsce i oglądać towar, który kupić zamierzają, i nie potrzebują jak dawniej zapuszczać się w długą korespondencję, a ostatecznie zdawać się na łaskę lub niełaskę producenta. W nizinach karpaccich konsumowano, tak jak dawniej, wino węgierskie. Odbyt win austriackich i francuskich był w roku zeszłym niewielki, nie było jednak wypadku, ażeby ten lub ów odbiorca wstrzymał wypłaty, tak, jak to się działo w roku ubiegłym w Niemczech. Odbyt wina do Rossyi równał się zeru; tylko kupcy drobiazgowi w Brodach, Podwołoczyskach, Husiatynie i w Nowosielicy nieco białego i czerwonego wina austriackiego sprzedali rossyjskim konsumentom.

Rozolisy i likiery miały odbyć nietylko w Galicyi, ale także w Szlasku na Morawie a po części i w północnych Węgrzech. Towar najprzedniejszej jakości odcodził do Wiednia, Berna, Paryża i do innych miast znaczniejszych. Zamówienia z Rossyi były bardzo małe. W handlu tamtejszym nie pojawia się inny towar, jak tylko z fabryk rossyjskich, a najprzedniejsze rodzaje bywają sprowadzane z Francyi, Anglii lub Niemiec. Nie potrzeba dodawać, że pod temi firmami kryją się najczęściej fabrykaty, o których my w Galicyi nie mamy jeszcze pojęcia.

Wody mineralne miały w roku ubiegłym niezły odbył w Galicyi, a na punktach pogranicznych przyszły wody z źródeł galicyjskich do znaczenia. Od czasu, w którym koleje postanowiły przyjmować do przewozu wody mineralne w butelkach, wzmożył się odbył i doszedłby do jeszcze większych rozmiarów, gdyby nie fabryki rossyjskie, które wyrabiają sztuczne wody mineralne. Wprawdzie przychodzą Rossyjanie do przekonania, że fabrykat nie zastępuje wody naturalnej, co, kiedy brak pośredników, którzyby wskazywali odbiorcom tamtejszym nasze źródła. Byłoby więc dobrze, gdyby na wszystkich punktach pogranicznych urządzone były agentury, a ponieważ przypuszczamy, że nazwiska przydatnych do tego firm nie są znane, przeto wyliczamy takowe: L. Fränkel & Comp. spedytor kolei Kijowsko-Brzeskiej w Radziwiłowie; S. Basseches'a spadkobiercy, handel spedycyjny i komisowy w Brodach; Jan Stoller, handel sped. i komis. w Podwołoczyskach; C.

Ostroróg Sadowski handel sped. i komis. w Podwołoczyskach; J. Exelbirt, handel kom. i sped. w Nowosielicy; S. Buber handel sped. i kom. w Husiatynie.

Wiedeń, 12. stycznia. (Telegram Gazety Lwowskiej). Targ bydła rzeźnego w St. Marx. Pozostały z ubiegłego tygodnia towar napływał na dzisiejszy targ w wielkiej ilości. Przypęd ogólny wynosił 3771 wołów tuczonych i przewyższał chwilową potrzebę o blisko 800 sztuk, co spowodowało spadek cen około 3 złr. na centnary. Notowano za woły tuczone węgierskie (1890 sztuk) po 24 do 29 1/2 złr.; za galicyjskie (977 sztuk) po 25 1/2 do 28 złr.; za niemieckie (904 sztuk) po 26 do 28 złr. od centnara. Przy końcu ceny bardzo słumione.

Wiedeń, 11. stycznia. (Telegram Gazety Lwowskiej). Konferencja kolejowa w sprawie zmiany porządku jazdy z Galicyi do Wiednia, odbędzie się dopiero 16. b. m.

Kijów, 11. stycznia. (Telegram Gazety Lwowskiej). Od ośmiu dni z powodu sanny lepsze dowozy zboża. Obrót zbożowy w kierunku do Królewca bardzo ożywiony. Pszenica spokojna: 190 fnt. 72 do 74, żyto bardziej ożywione: 180 fnt. 52—54, jęczmień: 157 fnt. 58 do 64, owies 112 fnt. 56 do 61 kopiejek.

OSTATNIA POCZTA.

(Proces Ofenheima.) Wczoraj, już po wydaniu *Gazety*, otrzymaliśmy następujący telegram:

Galerye zapelnione publicznością, obecnym jest także ks. Waza. Prezes sądu daje oskarżonemu głos do uwag nad raportem radcy dworu Webersa. Ofenheim oświadcza, iż na dwa reskrypta ministra handlu wydane do jeneralnej dyrekcyi w skutku tego raportu, odpowiedział dowodami, że służba była dobrą, środki przewozowe do stateczne. Na uwagę prezesa, jak się to dzieje, że oskarżony poczytawszy pokład grobel w Mińcezech za niebezpieczny pokład obsunęty, uwolnił Brassey'a od odpowiedzialności za robotę tych grobel. Prestuje Ofenheim swoje twierdzenie w tym przedmiocie zrobione, że nie uwolnił Brassey'a. Następnie odczytano korespondencję urzędową o niedostatkach budowy tej przestrzeni kolei, oraz doniesienie o przerobieniu 47 uszkodzonych miejsc kolei; poczem wszczęły się spory między prokuzatorem a oskarżonym o znaczeniu konieczności tylu przeróbek w pierwszym zaraz roku po wykonczeniu kolei. — Prokurator wnosi odczytanie aktów, które dowodzą, że jeneralna dyrekcyja w latach 1871 i 1872 zastawiała się stosunkami klimatycznymi. Prokurator wobec doniesień dziennikarskich, iż rodzina zmarłego Brassey'a wysłała do Wiednia adwokata swego, oświadcza, iż nie da się tem nastraszyć, ale nie jest prawdą, aby posądział Brassey'a o oszustwo. Następnie odczytano protokoły dotyczące się obsuwania grobel pod Mińcezechami, i pismo radcy dworu Pischofa, które mówi, że kolej została oddana na służbę publiczną bez właściwego kollaudowania. Po południu dalszy ciąg posiedzenia.

Dwór pruski przywdziewa dwutygodniową żałobę po zmarłym ks. elektorze heskim.

Zgromadzenie narodowe obradowało 8. b. m. nad petycjami względem święcenia niedzieli. Wniosek lewicy, aby przejść do porządku dziennego nad petycjami, odrzucony został 380 głosami przeciw 282 a pomimo protestacyi Gambetty przekazano petycję ministrowi robót publicznych, który oświadczył, iż przyjmuje te petycje pod zastrzeżeniem, aby w razach nagłych można było odstąpić od ogólnych przepisów (szło tu nie o święcenie kościelne niedzieli, lecz o wstrzymanie się w dni świąteczne od pracy. Red.) Zgromadzenie narodowe odroczyło się do poniedziałku.

Brogie oświadczył, iż nie jest w stanie złożyć gabinetu, zanim Zgromadzenie narodowe nie wypowie zdania swego o ustawach konstytucyjnych.

Pruskie łodzie kan. „Nantilus“ i „Albatross“ otrzymały rozkaz powrotu na wybrzeża hiszpańskie. Nastąpiło to zape-

wse w skutek znanego wypadku z brygiem meklemburskim „Gustaw“.

Położenie w Luizyanie nie zmieniło się. Prezydent Grant wystosuje w przyszłym tygodniu mesaż do kongresu i wytłumaczy kroki przez rząd przedsiębrane. Grant popiera postępowanie generała Sheridan'a, ale opinia publiczna coraz bardziej oświadcza się przeciw polityce Granta.

Telegramy Gazety Lwowskiej.

Wiedeń, 11. stycznia. Proces Ofenheima; wieczorne posiedzenie. Wskutek tajnego posiedzenia oddala się jeden sędzia przysięgły a miejsce jego zajmuje zastępca. Odczytany list Brassey'a do Ofenheima mówi o 100.000 złr., które oskarżony otrzymał. Ofenheim oświadcza, że Brassey przyznał mu udział w swoich interesach. Co do szkody, którą ponosiło towarzystwo przez przedwczesne objęcie kolei, oświadcza oskarżony, że podana szkoda w kwocie 3 1/2 miliona spada do zera. Oskarżony potwierdza, że Brassey przyznał personalowi kolejowemu tytułem remuneracji 28000 złr., i że uprawniony był stawiać pretensje dodatkowe. Oskarżony nie zepchnął jak przypuszczają nadwyżki w wydatkach na drugą linię, lecz pokrył ją z pieniędzy przeznaczonych na linię do Suczawy, gdyż dla obu linii istniała tylko jedna kasa. Prokurator zamierza stawiać pytania, wskutek czego powstaje drażliwe starcie między prokuratorem a oskarżonym. Co do punktu oskarżenia i jednej fałszywej pozycji w księgach rachunkowych oświadcza oskarżony, że za to odpowiedzialna jest buchalterja. Rząd nie zakwestyonował tej pozycji.

Budapeszt, 11. stycznia. Posiedzenie komisji skarbowej. Minister skarbu przedkłada *exposé* skarbowe, które po odtrąceniu wypłaty styczniowej na resztę pożyczki i gotówki w kasach przedstawia sumę 44 milionów. Na pokrycie niedoborów 25 milionów w r. 1875 i niedoboru za r. 1876 bez zaciągania nowej pożyczki i z uwzględnieniem nieregularnego wpływania podatków proponuje minister użycie powyższych 44 milionów, zaprowadzenie nowych podatków a mianowicie ogólnego podatku dochodowego. Zarazem cofa minister przedłożenie o 50/0 dodatku do podatków, gdyż dodatek ten byłby nadto uciążliwy.

Odpowiedz. redaktor: **Władysław Zosiński.**

W teatrze hr. Skarbka.
We Wtorek dnia 12. Stycznia 1875.

Pod artystycznym kierownictwem
BOLESŁAWA ŁADNOWSKIEGO.

PANI MAJSTROWA Z CHORAŻCZYNY

Komiczna operetka z tańcami w 3. aktach, z prologiem, z niemieckiego zlokalizowana i przerobiona przez

Edwarda Błotnickiego.

Kapelmistrz pan JARECKI.

OSOBY:

Kasper Dratewka, majster kunsztu szewskiego	P. Zboński.
Kasia, jego żona	Pani Zimaier.
Karol Kursowicz, spekulant	P. Piszcz.
Leokadya, jego żona	Pni. German.
Gogo Floryan Florkowski	P. Kwieciński.
Ewelina Trilerini, śpiewaczka	Pna. Szirer.
Adelaida Kukuju, śpiewaczka	Pna. Leszczewska.
Zefiryna Firuzi, tancerka	Pna. Wajcówna.
Abdon hr. Herbowski	P. Łucyan.
Derciu, sekretarz teatru	P. Nowakowski.
Grzegorz Dżamanaga, herbu Kandybur, obywatel z pod Kut	P. Zamojski.
Rybsia, jego żona	Pni. Hubert.
Lola garderobiana Eweliny	Pna. Lewicka.
Róża, pokojowa Kursowiczów	Pna. Świętosławska.
Orzeszkowa, Kencel's	Pna. Zalewska.
Jacenty, lokaj	P. Dębicki.
Milcia	Pna. Zamecka.
Milcia	Pna. Smarżewska.
Myszka	Pni. Salamonowa.
Zazulka	Pna. Hegor.
Kukulka	Pna. Heber.
Pepcia	Pna. Zion.
Kocia	Pna. Wachs.
Gapcio	P. Nowicki.
Jan	P. Bąkowski.
Maciej	P. Janusiewicz.
Kalasanty	P. Sanecki.
Jaś, terminator	P. Skalski.
Kelner	P. Dworski.

Goście, maski, chórzyci, chórzystki, służba. - Rzecz dzieje się we Lwowie.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. Stycznia.

Hotel Langa:

P. K. Netzer, z Tarnowa.

Hotel Angielski:

Pp. W. Błażowski, z Drohobycza. — L. Czer-
miński, z Nadyca. — T. Heneczek, z Prucisna —
W. Osmolski, z Góry. — K. Poten, z Olszanki. —
F. Rott, z Sarnki. — M. Szumlowski, z Krzywego.
— J. Torosiewicz, z Potłwy. — W. Zaklika z Wie-
dnia.

Hotel Europejski.

Pp. T. Chrzyszcz, z Słowity. — Z. Herman.
z Rzepniowa. — I. Kopeczyński, z Rossyi. — T. Li-
gęza z Krakowa. — Dr. A. Waligórski z Przemy-
śla.

Hotel Żorża.

P. K. hr. Zamojski, z Krakowa.

Hotel Kuhna.

Pp. Dr. M. Lisowski, z Krakowa. — K. De-
bicki z Tarnopola.

Odjechali ze Lwowa.

dnia 11. Stycznia.

Pp. A. Orłowski, do Brodów. — H. Hom-
pesch, do Rudnik. — K. Seifert, do Czerniowiec. —
K. Chłapowski, do Polski. — L. Grodeński, do Mo-
rawy. — J. Lewicki, do Brodów. — A. Markiewicz,
do Bakończyc. — I. Zabielski, do Leśniowa. — B.
Zarski, do Wiązowy.

Spostrzeżenia meteorologiczne.

z dnia 12. Stycznia 1875.

Barometr 741.05mm. Psychrometr suchy — 13.88°C
Psychrometr wilgotny — 14.0°C. Prężność pary 1.46
mm. Wilgość 96%. Zachmurzenie 8. Wiatr S.3.
Ozon 6. Opad w mm. z ostatnich 24. godzin —
Temperatura powietrza — 11.10R.

Odechodzą.

do Krakowa o 5. godz. 5. min. rano, 5. goda.
5 mⁱⁿ. wieczór i 11. godz. 28 min. w nocy
— do Czerniowiec: o 6. godz. 50 min. rano,
11. godz. 48 min. w nocy i 12. godz. 50 min
w południe; — do Podwołoczysk i Brodów:
12. godz. w południe, 10. godz. w nocy i 6.
godz. 27 min. rano, do Stryja codziennie o 7.
godz. 22 m. rano, prócz tego we Wtorek,
Czwartek i Niedzielę o 8. godz. 20 min. po połud.
Z Podzamecza:
odechodzą do Podwołoczysk i do Brodów: o
11 g. 32 m. w nocy i 12 g. 26 m. wpołudn.

Pociągi kolejowe:**Przychodzą:**

na główny dworzec: z Krakowa: o 5. godz.
57 min. rano, 9 godz. 45 m. w nocy i 10 g.
50 m. rano; z Czerniowiec: o 10. godz.
13 min. w nocy, 4. godz. w nocy i 3. godz.
5. min. po południu — z Podwołoczysk i Bro-
dów: o 4. godz. 18 min. rano, 4. godz. 3
min. po południu i 10. godz. 58 min. w nocy;
ze Stryja: codziennie o 7. godz. 22 min. wie-
czór, prócz tego w Poniedziałek, Środę i Piątek
o 8. godz. 45 min. rano.

Cennik lwowskiej Izby handl. i przem.

Lwów, dnia 11. Stycznia 1875.

1. Akcje za sztukę.		płać żądają	
Kolei gal. Kar. Ludw. po 200 zł. m. k.	243	243	243
Kolei lwow.-czern.-jas. po 200 zł. m. k.	142	142	142
Banku hip. gal. po 200 zł.	220	220	220
2. Listy zast. za 100 zł.		płać żądają	
Tow. kred. gal. 5-prc. w. a.	83.60	84.30	84.30
Tow. kred. gal. 4-prc. w. a.	74.60	75.40	75.40
5-prc. listy zastawne nowe okresowe.	83.60	84.30	84.30
Banku hipoteczn. gal.	88.75	89.50	89.50
Gal. zakładu kred. włościańskiego.	97.75	99	99
Ogólnego rolniczo-kred. Zakł. dla Gal. i	89.75	90.50	90.50
Bukowiny 6-prc. los. w 15 lat.	89.75	90.50	90.50
3. Oblig. za 100 zł.		płać żądają	
Indemnizacyjne gal.	84	84.60	84.60
Pożyczki krajowej z r. 1873 po 6 pr. wa.	88.50	89.50	89.50
4. Losy.		płać żądają	
Miasta Krakowa	16	18	18
Stanisławowa	15	16.50	16.50
5. Monety.		płać żądają	
Dukat holenderski	5.14	5.22	5.22
cesarski	5.19	5.25	5.25
Napoleon'dor	8.85	8.92	8.92
Pół imperyatu rosyjski	8.93	9.4	9.4
Rubel rosyjski srebrny	1.61	1.68	1.68
papierowy	1.53	1.54	1.54
Pruskie bilety kasowe	1.64	1.65	1.65
Srebro	105	106.50	106.50

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 8. Stycznia 1875.

1. Dług państwa.		płać żądają	
Jednolity dług państwa w bankn.	70.30	70.10	70.10
„ w srebrze	75.80	75.40	75.40

Losy z r. 1869 całe		płać żądają	
„ 1839 pięta część	241.	243.	243.
„ 1854 po 250 zł. 4-prc.	104.75	105.25	105.25
„ 1860 po 500 zł. 5-prc.	112.	112.50	112.50
„ 1860 po 100 zł. 5-prc.	115.50	116.	116.
Pożyczka z r. 1864 (z premią) po 100 zł.	140.50	141.	141.
Renty Como po 42 lir. austr.	18.	20.	20.

2. Obligacje indemn. 50/0 za 100 zł.

Czech		98.		98.50	
Bukowiny		83.		83.50	
Galicji		83.80		84.30	
Niższej Austrii		98.		99.	
Siedmiogrodu		76.		76.50	
Węgier		77.50		78.	

3. Akcje.

Bank Anglo-austr. po 200 zł. wpłata 50 pr.		141.50		141.75	
Inst. kred. dla handlu po 160 zł.		228.		228.35	
Niższo-austr. tow. eskompt. po 500 zł.		—		862.	
Gal. banku hip. po 200 zł. wpłata 50 pr.		—		—	
Gal. banku handl. i przem. 200 zł. wpł. 40 pr.		—		—	
Gal. zakł. kred. ziemsk. 200 zł.		—		—	
Banku narodowego		1002.		1004.	
Kol. naddniestr. 200 zł. w srebr.		440.		443.	
Austr. tow. żegl. par. po 500 zł. m. k.		440.		443.	
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. m. k.		189.25		189.75	
Kol. Preszów-Tarn. (węg. część) 200 zł. w srebr.		1990.		2000.	
Kol. Kar. Ludw. po 200 zł. m. k.		242.75		243.25	
Lwow.-czern. kol. po 200 zł. w. a. w srebr.		142.35		143.	
Tow. kol. żel. państw. po 200 zł. m. k.		299.		300.	
Połud. kol. państw. po 200 zł. w. a.		196.50		196.75	
I. Kol. węg. gal. 200 zł. w srebr.		120.		120.50	

4. Listy zast. losowane.

(za 100 zł.)

Powsz. austr. zakł. kred. ziem. 5-prc. w srebr.		96.		96.50	
Gal. zakł. kred. ziem. w Krak. los. w 18 lat 6-prc.		93.		93.50	
„ „ „ „ „ 36 „ 6-prc.		89.		89.25	
„ „ „ „ „ 36 „ 5 i pół		92.50		93.50	
Gal. Powsz. kred. w. a. po 4 prc.		74.25		74.50	
„ „ „ „ „ po 5 prc.		84.		84.50	
Gal. banku hipot. po 6 prc.		89.		89.50	
Gal. zakł. kred. włośc. po 6 prc.		—		98.80	
Bank. narod. po 5 prc.		94.50		94.65	
Węg. tow. ziem. po 5 i pół prc.		86.70		86.90	
„ „ „ „ „ po 6 prc.		—		—	

5. Oblig. z prawem pierwszeństwa (za 100 zł.)

Kol. Albrechta 200 zł. 5-prc. w. a.		74.		74.95	
Kol. naddniestrzańska 200 zł. 5-prc. w. a.		27.50		28.	
Tow. kol. żel. Preszów-Tarnów (węg. część)		—		—	
Kol. póln. po 100 zł. m. k.		95.50		96.	
Kol. gal. Kar. Ludw. po 300 zł. 5 prc.		91.75		92.50	
„ „ „ „ „ III. emisji		100.50		—	
Kol. lwow.-czern. jas. IV. emisji 200 zł.		98.		98.50	
5-prc. w srebr.		—		77.25	
Węg. gal. kol. 200 zł. 5-prc. w srebr.		77.75		78.25	

6. Losy.

Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.		165.75		166.25	
Clarego po 40 zł. m. k.		26.50		27.	
Tow. żegl. par. na Dunaju po 100 zł. m. k.		92.50		93.	
Kelgiewicza po 10 zł. m. k.		13.		13.50	
Losy miasta Krakowa		16.		17.	
Pożyczka miasta Budy po 40 zł. w. a.		25.		—	
Palfergo po 40 zł. m. k.		29.		25.	
Fundacja szpit. Arcyksięcia Rudolfa		14.		14.50	
Salma po 40 zł. m. k.		84.50		85.50	

St. Genols po 40 zł. m. k.		27.50		28.	
Poż. miasta Stanisławowa po 30 zł. w. a.		15.50		15.75	
Poż. Tryest. po 100 zł. m. k.		107.		—	
„ 50 zł. w. a.		—		—	
Waldsteina po 20 zł. m. k.		22.		22.50	
Windischgrätz po 30 zł. m. k.		19.		20.	

Weksle (Na 3 miesiące)

Amsterdam za 100 zł. hol.		94.30		94.40	
Augsburg za 100 zł. w. p. n.		92.50		92.60	
Berlin za 100 tal.		—		—	
Frankfurt 100 zł. w. p. n.		54.10		54.15	
Hamburg za 100 M. B.		110.70		110.85	
Londyn za 10 ft. szt.		44.15		44.20	
Paryż za 100 fr.		—		—	

Kurs złota.

Dukat ces. mon.		5.35		5.35	
„ pól wagi		—		—	
Korona		—		—	
20-frankówka		8.90		8.91	
Rosyjski imperyalt		—		—	
Talar związkowy		104.80		104.95	
Srebro		—		—	

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 8. Stycznia 1875.

Jednolity dług państwa w banknotach		70		70	
Losy z 1860 roku „ w srebrze		113		113	
Akcje banku wiedeńskiego		100.2		100.2	
kredytowego		298		298	
Londyn 10 funtów szterlingów		110		110	
Srebro		104		104	
Napoleon'dor		8		8	
Dukat		—		—	

DZIENNIK URZĘDOWY.

(4646

2. Poczty pieszo-posłańcze między urzędem pocztowym i dworcem kolei żelaznej w Gajach wyżnych.

Z urzędu pocztowego Nr. 1. o IX. godz. 45 min. przedpołudniem.
Z urzędu pocztowego Nr. 2. o 4. godz. 35 min. popołudniu.
Na dworcu kolei żel. Nr. 1. o X. godz. 15 min. przedpołudniem.
Na dworcu kolei żel. Nr. 2. o 5. godz. 5 min. popołudniu.
Z dworca kolei żel. Nr. 1. o X. godz. 20 min. przedpołudniem.
Z dworca kolei żel. Nr. 4. o 5. godzinie 10 min. popołudniu.
W urzędzie pocztowym Nr. 1. o X. godz. 50 min. przedpołudniem.
W urzędzie pocztowym Nr. 2. o 5. godzinie 40 min. popołudniu.
Nr. 1. od i do pociągu Nr. 9.
Nr. 2. „ „ „ „ Nr. 10.

3. Poczty pieszo-posłańcze pomiędzy urzędem pocztowym i dworcem kolei żelaznej w Drohobyczu.

Z urzędu pocztowego Nr. 1. o IX. godzinie przedpołudniem.
Z urzędu pocztowego Nr. 2. o 5. godzinie 5 min. popołudniu.
Na dworcu kolei żel. Nr. 1. o IX. godz. 30 min. przedpołudniem.
Na dworcu kolei żel. Nr. 2. o 5. godz. 35 min. popołudniu.
Z dworca kolei żel. Nr. 1. o IX. godz. 40 min. przedpołudniem.
Z dworca kolei żel. Nr. 2. o 5. godz. 45 min. popołudniu.
W urzędzie pocztowym Nr. 1. o X. godz. 10 m. przedpołudniem.
W urzędzie pocztowym Nr. 2. o 6. godz. 15 min. popołudniu.
Nr. 1. do i od pociągu Nr. 9.
Nr. 2. do i od pociągu Nr. 10.

4. Poczta pieszo-posłańcza pomiędzy urzędem pocztowym i dworcem kolei żelaznej w Dobrowlanach.

Z urzędu pocztowego Nr. 1. o VIII. godz. 35 min. przedpołudniem.
Z urzędu pocztowego Nr. 2. o 6. godz. 10 min. popołudniu.
Na dworcu kolei żel. Nr. 1. o VIII. godz. 50 min. przedpołudniem.
Na dworcu kolei żel. Nr. 2. o 6. godz. 25 min. popołudniu.
Z dworca kolei żel. Nr. 1. o VIII. godz. 55 min. przedpołudniem.
Z dworca kolei żel. Nr. 2. o 6. godzinie 30 min. popołudniu.
W urzędzie pocztowym Nr. 1. o IX. godz. 10 m. przedpołudniem.
W urzędzie pocztowym Nr. 2. o 6. godz. 45 min. popołudniu.
Nr. 1. od i do pociągu Nr. 9.
Nr. 2. od i do pociągu Nr. 10.

5. Poczta pieszo-posłańcza pomiędzy urzędem pocztowym i dworcem kolei żelaznej w Kranzbergu (Dublanach).

Z urzędu pocztowego Nr. 1. o VII. godz. 55 min. rano.
Z urzędu pocztowego Nr. 2. o 6. godz. 50 min. popołudniu.
Na dworcu kolei żel. Nr. 1. o VIII. godz. 10 min. rano.
Na dworcu kolei żel. Nr. 2. o 7. godz. 5 m. popołudniu.
Z dworca kolei żel. Nr. 1. o VIII. godz. 15 min. rano.
Z dworca kolei żel. Nr. 2. o 7. godz. 10 m. popołudniu.
W urzędzie pocztowym Nr. 1. o VIII. godz. 30 m. rano.
W urzędzie pocztowym Nr. 2. o 7. godz. 25 m. popołudniu.
Nr. 1. do i od pociągu Nr. 9.
Nr. 2. do i od pociągu Nr. 10.

6. Poczta pieszo-posłańcza pomiędzy urzędem pocztowym i dworcem kolei żelaznej w Samborze.

Z urzędu pocztowego Nr. 1. o VI. godz. 46 min. rano.
Z urzędu pocztowego Nr. 2. o 7. godz. 20 min. popołudniu.
Na dworcu kolei żel. Nr. 1. o VII. godz. 15 min. rano.
Na dworcu kolei żel. Nr. 2. o 7. godz. 50 min. popołudniu.
Z dworca kolei żel. Nr. 1. o VII. godz. 20 min. rano.
Z dworca kolei żel. Nr. 2. o 8. godzinie popołudniu.
W urzędzie pocztowym Nr. 1. o VII. godz. 50 m. rano.
W urzędzie pocztowym Nr. 2. o 8. godz. 30 min. wieczór.
Nr. 1. do i od pociągu Nr. 9.
Nr. 2. do i od pociągu Nr. 10.

7. Poczta pieszo-posłańcza pomiędzy urzędem pocztowym i dworcem kolei żelaznej w Wojutyczach (Nadybach).

Z urzędu pocztowego Nr. 1. o VI. godz. 20 min. rano.
Z urzędu pocztowego Nr. 2. o 8. godz. 20 min. wieczór.
Na dworcu kolei żel. Nr. 1. o VI. godz. 40 min. rano.
Na dworcu kolei żel. Nr. 2. o 8. godz. 40 min. wieczór.

2. Fußbotenpost zwischen dem Postamte und Bahnhöfe in Gaje wyżne.

Vom Postamte N. 1 um IX U. 45 M. Vorm.
" " " 2 " 4 " 35 " "
Zm Bahnhöfe " 1 " X " 15 " "
" " " 2 " 5 " 5 " Nachm.
Vom " " 1 " X " 20 " Vorm.
" " " 2 " 5 " 10 " Nachm.
Zm Postamte " 1 " X " 50 " Vorm.
" " " 2 " 5 " 40 " Nachm.
Nr. 1 vom und zum Zuge Nr. 9.
Nr. 2 zum und vom Zuge Nr. 10.

3. Fußbotenpost zwischen dem Postamte und Bahnhöfe in Drohobycz.

Vom Postamte N. 1 um IX Uhr Vormittags
" " " 2 " 5 " 5 M. Nachm.
Zm Bahnhöfe " 1 " IX " 30 " Vorm.
" " " 2 " 5 " 35 " Nachm.
Vom " " 1 " IX " 40 " Vorm.
" " " 2 " 5 " 45 " Nachm.
Zm Postamte " 1 " X " 10 " Vorm.
" " " 2 " 6 " 15 " Nachm.
Nr. 1 zum und vom Zuge Nr. 9.
Nr. 2 zum und vom Zuge Nr. 10.

4. Fußbotenpost zwischen dem Postamte und Bahnhöfe in Dobrowlan.

Vom Postamte N. 1 um VIII U. 35 M. Vorm.
" " " 2 " 6 " 10 " Nachm.
Zm Bahnhöfe " 1 " VIII " 30 " Vorm.
" " " 2 " 6 " 25 " Nachm.
Vom " " 1 " VIII " 55 " Vorm.
" " " 2 " 6 " 30 " Nachm.
Zm Postamte " 1 " IX " 10 " Vorm.
" " " 2 " 6 " 45 " Nachm.
Nr. 1 von und zum Zuge Nr. 9.
Nr. 2 vom und zum Zuge Nr. 10.

5. Fußbotenpost zwischen dem Postamte und dem Bahnhöfe in Kranzberg (Dublan).

Vom Postamte N. 1 um VII U. 55 M. Früh
" " " 2 " 6 " 50 " Nachm.
Zm Bahnhöfe " 1 " VIII " 10 " Früh
" " " 2 " 7 " 5 " Nachm.
Vom " " 1 " VIII " 15 " Vorm.
" " " 2 " 7 " 10 " Abends
Zm Postamte " 1 " VIII " 30 " Vorm.
" " " 2 " 7 " 25 " Abends.
Nr. 1 zum und vom Zuge Nr. 9.
Nr. 2 zum und vom Zuge Nr. 10.

6. Fußbotenposten zwischen dem Postamte und dem Bahnhöfe in Sambor.

Vom Postamte N. 1 um VI Uhr 45 M. Früh
" " " 2 " 7 " 20 " Abb.
Zm Bahnhöfe " 1 " VII " 15 " Früh
" " " 2 " 7 " 50 " Abb.
Vom " " 1 " VII " 20 " Früh
" " " 2 " 8 " — " Abb.
Zm Postamte " 1 " VII " 50 " Früh
" " " 2 " 8 " 30 " Abb.
Nr. 1 zum und vom Zuge Nr. 9.
Nr. 2 zum und vom Zuge Nr. 10.

7. Fußbotenpost zwischen dem Postamte und dem Bahnhöfe in Wojutycze (Nadyby).

Vom Postamte N. 1 um VI U. 20 M. Früh
" " " 2 " 8 " 20 " Abb.
Zm Bahnhöfe " 1 " VI " 40 " Früh
" " " 2 " 8 " 40 " Abb.

Z dworca kolei żel. Nr. 1. o VI. godz. 45 min. rano.
Z dworca kolei żel. Nr. 2. o 8. godz. 45 min. wieczór.
W urzędzie pocztowym Nr. 1. o VII. godz. 5 min. rano.
W urzędzie pocztowym Nr. 2. o 9. godz. 5 min. wieczór.
Nr. 1. do i od pociągu Nr. 9.
Nr. 2. do i od pociągu Nr. 10.

8. Poczta pieszo-posłańcza pomiędzy urzędem pocztowym i dworcem kolei żelaznej w Felsztynie (Głębokiej).

Z urzędu pocztowego Nr. 1. o VI. godz. 10 min. rano.
Z urzędu pocztowego Nr. 2. o 8. godz. 40 min. wieczór.
Na dworcu kolei żel. Nr. 1. o VI. godz. 25 min. rano.
Na dworcu kolei żel. Nr. 2. o 8. godz. 55 min. wieczór.
Z dworca kolei żel. Nr. 1. o VI. godz. 30 min. rano.
Z dworca kolei żel. Nr. 2. o 9. godzinie wieczór.
W urzędzie pocztowym Nr. 1. o VI. godz. 45 m. rano.
W urzędzie pocztowym Nr. 2. o 9. godz. 15 min. wieczór.
Nr. 1. do i od pociągu Nr. 9.
Nr. 2. do i od pociągu Nr. 10.

9. Jazdy posłańcze pomiędzy urzędem pocztowym i dworcem kolei żelaznej w Chyrowie.

Z urzędu pocztowego Nr. 1. o IV. godz. 50 min. rano.
Z urzędu pocztowego Nr. 4. o 9. godz. 10 min. wieczór.
Na dworcu kolei żel. Nr. 1. o V. godzinie wieczór.
Na dworcu kolei żel. Nr. 4. o 9. godz. 20 min. wieczór.
Z dworca kolei żel. Nr. 1. o V. godz. 30 min. rano.
Z dworca kolei żel. Nr. 4. o 10. godz. 25 min. wieczór.
W urzędzie pocztowym Nr. 1. o V. godz. 40 min. rano.
W urzędzie pocztowym Nr. 4. o 10. godz. 35 m. wieczór.
Nr. 1. do i od pociągu Nr. 4. z Legeny-Michaly i do pociągu Nr. 9. do Stryja.
Nr. 2. do i od pociągu Nr. 3. do Legeny-Michaly i od pociągu Nr. 10. ze Stryja.

Co się niniejszem podaje do publicznej wiadomości.

Lwów dnia 27. Grudnia 1874.

(19 3—3) Konkurs.

L. 8472 Wysokie c. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 15. Grudnia 1874 do l. 59093 przyzwoliło na otwarcie publicznej apteki w Miłowie, powiatu Żywieckiego, Ubiegający się o otrzymanie odnośnej konce syi mają w terminie do 1. Lutego 1875 wnieść prośbę do c. k. Starostwa w Żywiecu w drodze właściwej Władzy przełożonej, zaś w razie stanowiska prywatnego w drodze przynależnej władzy politycznej i wykaz é:

- a) miejsce urodzenia, wiek i stan, niemniej dotychczasowe zatrudnienie;
- b) uzyskany stopień doktora chemii lub magistra farmacji na uniwersytecie monarchii austr.-węgierskiej;
- c) dotychczasowe nienaganne zachowanie się pod każdym względem;
- d) zasługi położone w zawodzie aptekar skim.

Z c. k. Starostwa.

Żywiec dnia 29. Grudnia 1874.

(55 3—3) Obwieszczenie.

L. 1573/pr. C. k. Prezydent Sądu krajowego wyższego we Lwowie w myśl §. 301 Ustawy postępowania karnego z dnia 23. Maja 1873 mianować raczył przewodniczącym Trybunału Sądów przysięgłych Stanisławowskiego Sądu obwodowego, który posiedzenia swe dnia 24. Lutego 1875. rozpoczął ma, Prezydenta Sądu obwodowego Tomasza Ozurewicza, zastępcami zaś przewodniczącego radcę Sądu wyższego Ludwika Rechtenberg Ambros, radcę Sądu krajowego Henryka Jakubowskiego, i radcę Sądu krajowego Aleksandra Prokopowicza.

Co się podaje do publicznej wiadomości.

Z Prezydium Sądu obwodowego.
Stanisławów, 3. Stycznia 1875.

(56 3—3) E d y k t.

L. 3183. C. k. Sąd powiatowy w Lubaczowie niniejszem ogłasza, że w skutek odezwy c. k. Sądu krajowego we Lwowie z dnia 20. Listopada 1872. L. 50.648 odbędzie się w tymże c. k. Sądzie celem uzyskania dłużnej kwoty 400 zł. z pn. po odrąceniu 100 zł., 60 zł. i 110 zł. przymusowa sprzedaż realności Nr. 38. w Dąbrowie położonej w drodze publicznej licytacji a to w terminach 11. Stycznia, 12. Lutego i 13. Marca 1875. każdą razą o godzinie 10. przed południem, na których to terminach realność powyższa t. j. na pierwszym i drugim terminie za lub wyżej ceny szacunkowej na

Vom Bahnhöfe N. 1 um VI U. 45 M. Früh

" " " 2 " 8 " 45 " Abb.

Zm Postamte " 1 " VII " 5 " Früh

" " " 2 " 9 " 5 " Abb.

Nr. 1 zum und vom Zuge Nr. 9.

Nr. 2 zum und vom Zuge Nr. 10.

8. Fußbotenpost zwischen dem Postamte und dem Bahnhöfe in Felsztyn (Głęboka).

Vom Postamte N. 1 um VI U. 10 M. Früh

" " " 2 " 8 " 40 " Abds.

Zm Bahnhöfe " 1 " VI " 25 " Früh

" " " 2 " 8 " 55 " Abds.

Vom " " 1 " VI " 30 " Früh

" " " 2 " 9 " — " Abds.

Zm Postamte " 1 " VI " 45 " Früh

" " " 2 " 9 " 15 " Abds.

Nr. 1 zum und vom Zuge Nr. 9.

Nr. 2 zum und vom Zuge Nr. 10.

9. Botenfahrten zwischen dem Postamte und dem Bahnhöfe in Chyrow.

Vom Postamte N. 1 um IV U. 50 M. Früh

" " " 4 " 9 " 10 " Abds.

Zm Bahnhöfe " 1 " V " — " Früh

" " " 4 " 9 " 20 " Abds.

Vom " " 1 " V " 30 " Früh

" " " 4 " 10 " 25 " Abds.

Zm Postamte " 1 " V " 40 " Früh

" " " 4 " 10 " 35 " Abds.

Nr. 1 zum und vom Zuge Nr. 4 aus

Legeny Michaly und vom Zuge Nr. 9 nach

Stryj.

Nr. 2 zum und vom Zuge Nr. 3 nach

Legeny Michaly und vom Zuge Nr. 10 aus

Stryj.

Was hiemit zur allgemeinen Kenntniß ge-

bracht wird.

Lemberg, am 27. December 1874.

trzecim także poniżej takowej sprzedana będzie. Cena szacunkowa t. j. realności jest 836 zł. w. a.

Reszta warunków licytacyjnych przegladnąć można w tutejszo-sądowej registraturze w zwykłych godzinach urzędowych.

Z c. k. Sądu powiatowego.

Lubaczów 30. Lipca 1874.

78 3—3) Obwieszczenie.

L. 18.898. Przy c. k. Sądzie powiatowym w Krościenku została posada kancelisty w XI. randze opróżniona.

Ubiegający się o tę posadę mają swe podania w myśl rozporządzenia wys. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 12. Lipca 1872. L. 98 D. p. P. należycie ułożone w przeciągu 4. tygodni od dnia 15. Stycznia 1875. liczyć się mających do Prezydium c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu wnieść.

Z Rady Sądu krajowego wyższego.

Kraków, 30. Grudnia 1874.

(54 3—3) E d y k t.

L. 2633. C. k. Sąd powiatowy w Chrzanowie podaje do powszechnej wiadomości, że celem zaspokojenia przyznanej Hirschowi Schneidrowi od Piotra i Agnieszki Kamińskich kwoty 35 zł. z pn. odbędzie się przymusowa sprzedaż przez publiczną licytację realności włościńskiej pod Nr. 5. w Kątach położonej, składającej się z domu drewnianego, stodoły, ogrodu i gruntu ornego w objętości 1 morga i 738 sąż. kw. przez publiczną licytację, która w trzech terminach t. j. dnia 14. Stycznia, 18. Lutego i 18. Marca 1875. każdą razą o godzinie 10. z rana, w gmachu sądowym w Chrzanowie pod następującymi warunkami:

1. Cenę wywołania stanowi cena szacunkowa w kwocie 730 zł. — Wadyum wynosi 73 zł.

2. Na pierwszych dwóch terminach może być realność ta tylko powyżej lub za cenę szacunkową, na trzecim zaś będzie także poniżej ceny szacunkowej sprzedana.

3. Cena kupna ma być w całości złożoną w dniach 14. po prawomocności uchwały akt licytacji zatwierdzającej.

Reszta warunków tudzież akt spisania i oszacowania mogą być w registraturze Sądu przejrane.

Z c. k. Sądu powiatowego

Chrzanów, 30. Października 1874.

(4656 2-3) **E d y k t.**

L. 6281. C. k. Sąd powiatowy w Radymnie ogłasza niniejszem, że celem zaspokojenia należących się Zakładowi kredytowemu włościańskiemu u Wasyła Repka pretensyi w kwocie 95 zł. 92 ct. a. w. z pn. odbędzie się na dniu 1. Lutego, 1. Marca i 1. Kwietnia 1875. każdą razą o godzinie 10. z rana w Sądzie tutejszym publiczna sprzedaż realności pod l. 51 w Sosnicy położonej, do dłużnika Wasyła Repka należącej, ciąża tabularnego nie stanowiącej, na 200 zł. a. w. oszacowanej, w protokole z dnia 25. Czerwca 1869. opisanej, pod warunkami w uchwalę z dnia 25. Listopada 1874. l. 6281 wyszczególnionymi, na którą chęć mających kupna z prawem przeglądu protokołu zajęcia i oszacowania, tudzież warunków licytacyjnych się zaprasza.

Radymno dnia 25. Listopada 1874.

(4652 3-3) **E d y k t.**

L. 6273. C. k. Sąd powiatowy w Radymnie ogłasza niniejszem, że celem zaspokojenia pretensyi w kwocie 187 zł. 51 ct. w. a. z pn. uprz. Zakładu kredytowego włościańskiego u Jana Kaczora się należącej, odbędzie się na dniu 26go Stycznia, 23go Lutego i 16go Marca 1875, o godzinie 10. z rana w Sądzie tutejszym publiczna sprzedaż realności w Sosnicy pod l. 74 położonej, do Jana Kaczora należącej ciąża tabularnego nie stanowiącej na 400 zł. w. a. oszacowanej, pod warunkami w uchwalę z dnia 24. Listopada 1874 l. 6273 wyszczególnionymi, na którą chęć mających kupna z prawem przeglądu protokołu zastawniczego opisanego i oszacowania z dnia 25. Czerwca 1869 tudzież warunków licytacyjnych się zaprasza.

Radymno dnia 24. Listopada 1874.

(4650 2-3) **E d y k t.**

L. 5075. W skutek wezwania c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie dnia 9. Lipca 1874. l. 5920 w sprawie egzekucyjnej Ryfki Steinbock przeciw Wojciechowi i Maryannie Cieleniom o 130 zł. a. w. z pn. do przedsięwzięcia egzekucyjnej sprzedaży gospodarstwa gruntowego pod l. k. 58 w Sietuszy położonego, protokołem praes. 20. Lipca 1873. l. 6318 zastawnie opisanego a protokołem praes. 9. Stycznia 1874. l. 233 oszacowanego Wojciecha i Maryanny Cieleniów własnego ciąża tabularnego nie stanowiącego, wyznacza się trzy terminy, a mianowicie pierwszy na dzień 12. Lutego 1875, drugi na dzień 12. Marca 1875., trzeci na dzień 12. Kwietnia 1875. każdą razą o godzinie 10. rano w tutejszym Sądzie.

Gospodarstwo składa się z domu mieszkalnego chłopskiego i 8 morgów 67 1/2 kw. sążni gruntu w wartości 830 zł.

Wadyum wynosi 83 zł. i dopiero przy trzecim terminie realność ta niżej ceny szacunkowej sprzedana będzie.

Reszta warunków w Sądzie tutejszym przejrane być może wraz z protokołem opisowego zajęcia i oszacowania.

Z c. k. Sądu powiatowego.

Przeworsk dnia 29. Września 1874.

(4653 2-3) **E d y k t.**

L. 6274. C. k. Sąd powiatowy w Radymnie ogłasza niniejszem, że celem zaspokojenia pretensyi 234 zł. 39 ct. a. w. z pn. uprz. Zakładowi kredytowemu włościańskiemu u Hryca Karazuba się należącej, odbędzie się na dniu 1. Lutego, 1. Marca i 1. Kwietnia 1875. każdą razą o godzinie 10. przed południem w Sądzie tutejszym publiczna sprzedaż realności w Sosnicy pod l. 204 położonej ciąża tabularnego nie stanowiącej, do dłużnika Hryca Karazuba należącej, w protokole z dnia 23. Czerwca 1869. opisanej, na którą chęć mających kupna z prawem przeglądu protokołu, zastawniczego opisanego i oszacowania, tudzież warunków licytacyjnych w uchwalę z dnia 24. Listopada 1874. l. 6274 wyszczególnionych się zaprasza.

Radymno dnia 24. Listopada 1874.

(4617 2-3) **Ogłoszenie.**

L. 4389. C. k. Sąd powiatowy w Kulikowie wiadomo czyni niniejszem, że Jacko Podhajny, gospodarz gruntowy z Ceperowa orzeczeniem c. k. Sądu krajowego we Lwowie z 18. Lipca 1874. L. 37.622 za marnotrawcę uznany i że dla niego Iwaś Petryszyn gospodarz z Ceperowa kuratorem ustanowiony został

Z c. k. Sądu powiatowego.

Kulików dnia 13. Września 1874.

(4643 3-3) **E d i k t.**

3. 9903. Vom f. f. Bezirksgerichte in Biala wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, daß behufs Vornahme der mit hiergerichtlichen rechtskräftigen Bescheide vom 19. Juli 1873 3. 4903 bewilligten Melicitation der am 28. März 1873 von Eduard Kirchner um den Meistbot um 3055 fl. öst. W. erstandenen den Emerich Pongratz in 2465 Theilen den August Matuszewskischen Erben als: Caroline, Josef und Theresia Matuszewskie in 8/64 und den erbserklärten Erben des Johann Korzeniowski als Susanna Korzeniowska minderjährige Marie, Johann, August, Caroline, Josef, August und Rudolf Korzeniowski in 32/64 Theilen gehörig gewesenen Realität sub Nr. 228 a.

265 neu in Biala unter der mit hiergerichtlichen Bescheide vom 2 November 1873 3. 6743 fundgemachten Feilbietungs-Bedingnissen auf Kosten und Gefahr des Erstehers Eduard Kirchner die Tagfahrt auf den 8. Februar 1875 um 10 Uhr Vormittags angeordnet wurde, bei welcher jene Realität auch unter dem Schätzungswerthe um jeden beliebigen Preis veräußert werden wird.

Der Schätzungswerth dieser Realität beträgt 1727 fl. öst. W. Jeder Kauflustige hat ein 100/0 Badium zu erlegen.

R. f. Bezirks-Gericht.

Biala, 3. December 1874.

(4616 2-3)

E d y k t.

L. 71.800. C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie uwiadamia z życia i miejsca pobytu niewiadomego p. Izraela Scher, iż w skutek wniesionej przez Majera Bach przeciw niemu prośby z dnia 30. Marca 1874. do L. 18.700 uchwałą z dnia 2. Kwietnia 1874. do l. 18.700 nakaz płatniczy na sumę wekslową 156 zł. 95 ct. a w z pn. wydanym i ustanowionemu równocześnie kuratorowi p. adw. dr. Berliner doręczonym został.

Lwów dnia 18. Grudnia 1874.

Doniesienia prywatne.

WINO szampańskie (4435 10)

główny skład F. A. Gratien w Epernay,

mała paczka zawierająca 12 flaszek z opłatą cla 1 złr. 40 ct. lub bez opłaty cla: 1 złr. 20 ct. w. a,

u **A. FLOCH,**

WIEDEŃ, Bäckerstrasse 8.

L. 41855

(79)

Ogłoszenie licytacji.

Celem oddania o przedsiębiorstwo łącznie jednej części robót przy budowie gmachów na pomieszczenie gimnazjum Franciszka Józefa i szkoły realnej we Lwowie a mianowicie: robót ziemnych, murarskich, kamieniarskich ciesielskich a w części kowalskich i stolarskich na podstawie cen jednostkowych przeprowadzoną będzie dnia 27. Stycznia b. r. o godzinie 12. w południe w biurze III. Magistratu publiczna licytacja przez oferty pisemne.

Mający chęć ubiegania się o przedsiębiorstwo powyższe, zechcą, w terminie licytacyjnym wnieść swoje należycie sporządzone, ostemplowane i opieczetowane oferty pisemne do rąk komisji licytacyjnej a w ofertach tych poszczególnie dokładnie słowami i liczbami pewien procent opustu przyznanego lub dodatku żadanego ryczałtowo lub poszczególnie przy cenach jednostkowych za podstawę przy licytacji służyć mających.

Do ofert należy oraz dołączyć kwit na złożone w kasie miejskiej wadyum licytacyjne w wysokości (5000) Pięć Tysięcy złr. w. a. gotówką lub w oprocentowanych papierach wartościowych.

Blizsze warunki licytacyjne, tudzież zestawienie cen jednostkowych robót w przedsiębiorstwo oddać się jakoteż plany i wymiary budynków wyprowadzić się mających, mogą być przejrane przed terminem licytacji w miejskim urzędzie budowniczym w przedpołudniowych godzinach urzędowych.

Od Magistratu król. stołecznego miasta.

We Lwowie dnia 3. Stycznia 1875.

(123)

Ogłoszenie.

Nr. 1119. Wzywa się egzekutora Magistratu lwowskiego p. Władysława Mantuaniego pod zagrożeniem następstw przewidzianych w §. 24. ustawy służbowej dla urzędników i sług Gminy król. stoł. miasta Lwowa, ażeby w przeciągu trzech dni zgłosił się do urzędu i usprawiedliwił swą nieobecność.

Od Prezydium Magistratu król. stoł. miasta.

Lwów dnia 5. stycznia 1875.

Przewyborne
przez „Suez-Odesse“ sprowadzane
Herbaty chińskie
po złr. 4.60, 3.80, 3.40, 2.80 i 1.80,
wysiewki z herbaty po złr. 1.20
za funt wagi wiedeńskiej
tylko w handlu
Stanisława Markiewicza
we Lwowie.

Przyszłej mi Pan

swój adres a otrzymasz bezzwłocznie z c. k. uprz. składu obuwia we Wiedniu, Taborstrasse Nr. 25, kompletny zbiór wszystkich możliwych wyrobów wraz z ilustrowanym cennikiem gratis i franco.

[15 3-3]

Prawdziwy francuski szampan i wina zagraniczne:

Vueve Clicquot Ponsardin 3 zł. 75 ct.
Eugen Cliequot 3 „ 25 „
Heidsieck & Co. Monopol 3 „ 50 „
Moët Cremant rosé 3 „ 50 „
Aubertin & Co. 2 „ 75 „
St. Estéphe, St. Julien 1 „ 25 „

Chat. Margaux, Haut Brion 1 zł. 50 ct.
Chateaux Lafitte 1 „ 75 „
Monton Rothschild 3 „ 50 „
Hochheimer, Rudesheim. 1868. 1 „ 75 „
Rauenthaler Berg, 1865. 3 „ 50 „
Malaga, Madeira Port a Port 2 „ — „

u **A. FLOCH,** Wiedeń, Bäckerstrasse 8.

Przesyłka od 4 flaszek poczasz.

5435 10-10

SKARB WATAŻKI**Powieść z końca XVIII wieku**

przez

WŁADYSŁAWA ŁOZIŃSKIEGO. Warszawa — Nakładem Gebethnera i Wolffa — Stron 326, 8°

opuściła właśnie prasę i jest do nabycia

w księgarni

Gubrynowicza i Schmidta

przy placu św. Ducha.

KANTOR WYMIANY

c. k. uprzyw. galic.

akcyjnego Banku Hipotecznego

kupuje i sprzedaje

wszystkie efekta i monety

pod warunkami najprzystępniejszymi.

Wszystkie polecenia z prowincyi wykonują się bezzwłocznie po kursie dziennym.

(3 5-2.)

Ces. król. uprz. galicyjski akcyjny

BANK HIPOTECZNY

wydaje we **Lwowie** i przez
Filie w Krakowie, Czerniowcach i Tar-
nopolu od dnia 15. Czerwca 1874

ASYGNACYE KASOWE

5 procentowe płatne w 14 dni po wypowiedzeniu

5 1/2 „ „ „ 45 „ „ „

6 „ „ „ 90 „ „ „

Wszystkie asygnaty kasowe przed 15. Czerwca 1874
w obieg puszczone, będą oprocentowane niezmiennie w myśl
ogłoszenia z dnia 14. Lutego 1874.

Lwów, dnia 25. Czerwca 1874.

(2 2)

Dyrekcya.